

ELŐFIZETÉS

BELYEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

A hirdetés első sor egy sor 20 fillér,
minden következő sor 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FOSZTERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, augusztus 14.

Radzynig nyomultak elő csapataink.

(Nyolcvan kilométerre Brest-Litowsktól. — Tengeralattjárók pusztulása.)

Budapest, augusztus 13. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Kelet-Galiciában és Wladimir-Wolinszkij vidékén a helyzet változatlan. A Bugtól nyugatra seregeink folytatják a lépésről-lépésre hátráló ellenség üldözését. Az alsó Wieprztől északra előrenyomuló osztrák-magyar csapatok Radzynig jutottak; a szövetségesek közelednek Wlodawához.

Olasz hadszíntér:

A partvidéki arcvonalon az olaszok tegnap és a múlt éjszaka ismét néhány közeledési kísérletet tettek, melyeket azonban már tüzéségünk tüzelése visszautasított. Cormons közelében levő egyik olasz tábort eredménnyel bombáztuk. A karintiai határterületen a helyzet változatlan. A tiroli határon Schluderbachtól délre harc folyt. Az ellenséges támadás itt is hiábavaló volt, a védők valamennyi állásaik teljes birtokában maradtak és a visszamenő olaszokat saját tüzéségük lötte. Az Etsch völgyében egyik páncélos vonatunk kiüzte az ellenséges tábori öröket Serravalle és Chizzola falvakból. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Tengeri események.

XII. számú buvárhajónk az Észak-Adriában tett cirkáló utról nem tért vissza. A hivatalos olasz jelentés szerint egész legénységével elsüllyesztették. Tizedikén délben egy ellenséges buvárhajó a trieszti öbölben aknáktól megsemmisült; legénységéből senki sem volt megmenthető. Ugyanaznap és azt követő napon tengerészeti légihajóink az ellenség megszállta Pelagoza szigetét bombáztak és több hatásos találatot értek el a világítótoronyra, radio állomásra, egy lakóházra, a felhalmozott anyagra és a védőlegénységre. Egy közepkaliberű tüzérségi lövedék találtunk, egy gépfegyvert használhatatlanná tettünk és egy szerbhajót elsüllyesztettünk. Légi járműveink heves lövés ellenére épségben visszatértek. Flottaparancsnokság.

Siedlecet elfoglalták a németek.

(Az utolsó vasuti csomópont Brest-Litowsk előtt.)

Berlin, augusztus 13. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az Argonnokban visszavertük a franciák több támadását, amelyet a tőlük elfoglalt Matyn erőd ellen intéztek. Zeebrügge mellett lelőttünk egy angol hidroplánt, vezetőjét elfogtuk. Rougemontnál és Sentheimnél (Belforttól északra) repülőink egy-egy ellenséges repülőgépet leszállásra kényszerítettek.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadseregcsoportha

A Kowno ellen támadó csapatok továbbra előrehaladtak. A Dawina-szakaszban az oroszok eredmény nél-

kül megismételték támadásaikat. A Narew és a Bug között tovább előrenyomultunk, bár az ellenség egyre újabb erőket szállított erre a frontra és ellentámasztást szakaszról-szakaszra kell megtörni. Scholtz tábornok hadserege tegnap 9000 foglyot ejtett, 3 ágyút és 2 gépfegyvert zsákmányolt, Galwitz tábornok serege tizedike óta 6550 foglyot ejtett, köztük 18 tisztet és 9 gépfegyvert, egy utászraktárt zsákmányolt.

Lipót bajor herceg hadseregcsoportha.

Erőltetett menetelésben üldöző csapataink harcolva érték Szokolow vidékét és tegnap elfoglalván Siedlece városát, érték Mordytól délre a Livico szakaszt.

Mackensen tábornagy hadseregcsoportha.

A szövetséges csapatok az egész fronton üldözik az ellenséget. Az előrenyomulásban a német hadoszlopok minden úton a lengyel vidéki lakosság visszaözlő hadseregével találkoznak, melyet az oroszok, amikor a visszavonulást kezdték, magukkal hurcoltak és most, amikor az igen gyors orosz visszavonuló mozdulatokat nem követhetik, természetesen a legnagyobb nyomorban szabadjára bocsátottak. Legfőbb hadvezetőség.

Légi támadás az angol partok ellen.

Berlin. (Hivatalos.) Tengerészeti légihajóink 12-éről 13-ára virradó éjjel megújították az angol keleti partvidék elleni támadásukat. Ez alkalommal a haarwichi katonai intézményeket jó eredményekkel bombázták és az erődítmények heves tüzelése dacára sértetlenül visszaérkeztek. Behncke, a tengerészeti vezérkar főnökének helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Brest-Litovszk előtt.

Arad, augusztus 13.

Hiába mesterei az oroszok a visszavonulásnak. Azt, hogy hová és meddig vonulnak vissza, nem ők döntik el, hanem azok, akik győztesen üldözik őket. Augusztus elején az volt az entente haditudósítóinak stratégiai megállapítása: a németek elfoglalják Varsót, azután a nyugati harctérre vetik egész erejüket. A német és osztrák-magyar seregek elhatározásában ez másként állott. És Varsónál nem tartott megállást az oroszok letörése. Tegnap a németek elfoglalták Lukovot, ma pedig Siedlec-t. Mindakettő fontos vasuti csomópont, nyolcvan kilométerre nyugat felől Brest-Litovszk előtt. Az osztrák-magyar csapatok megszállták Radzynig, az összetett seregek pedig megközelítették Wlodawát, amely dél felől a Bug partján hatvan kilométernyire van Brest-Litovszktól. „A Narew- és a Bug között az üldözés folyik”, — mondja a mai vezérkari jelentés. A térképre tekintve könnyű megérteni, hogy ez az üldözés észak felől is megközelíti Brest-Litovszkot, amely Varsó után a második nagy erőssége Oroszországnak.

El lehetünk rá készülve, hogy ma, vagy holnap az orosz katonai sajtó

azt fogja hirdetni, hogy Brest-Litovszkot is „önként” földadják az oroszok. Ha nem is lenne így, az a vár nem kerülheti ki azt a sorsot, amely Varsót érte. Brest-Litovszk után aztán van valami akadály a visszavonulás zsemlítésének: a rokitnoi mocsaras vidék, amely erősen hasonlít az oroszokra nézve szerencsétlen emlékü mazuri vidékhez.

Es azután? ... Az oroszokon erősen észrevehető a kétségbeesett találgatás. Mialatt a Kurlandban előnyomuló seregek hírére Düneburgot üritik ki, az a rettentő kérdés merül föl: vajon nem Pétervár felé törek-szenek a németek? Hátha nem köve-tik azt az utat, amelyen Napoleon ment, Moszkva felé, hanem egyene-sen a cári székváros felé törnek? Hátha azt a tervet, amely a háboru elején Berlin meghódítását tűzte ki célul, most a németek egyenesen az-zal akarják megtorolni, hogy egye-nesen a nagy orosz birodalom székvárosa akarnak diadallal bevo-nulni?

Nekünk nincs okunk a találga-tásra. Erősebben, mint valaha, be-gyökerezett lelkünkbe az a meggyő-ződés, hogy a szövetséges német és osztrák-magyar csapatok útját és har-cait előre kitűzött, vas-erővel végre-

hajtott akarat intézi. A mi ennek a legyőzhetetlen akaratnak programjában van, az be is fog következni; úgy, a mint bekövetkezett Galícia föl-szabadítása, Varsó, Lublin, Ivangorod, Kowno, Kurland elfoglalása és a mint bekövetkezik, kétségtelenül rövid idő múlva, Breszt-Litovszk meghódi-tása. Ebből a szédületes gyorsaságu előnyomulásból láthatják az oroszok, hogy a német és osztrák-magyar csa-patok nem táradnak bele a győzel-mekbe s mindenestre könnyebben bírják el, mint a legyőzöttek a bi-zonytalan célu, folytonos új áldoza-tokkal járó menekülést.

Még benne vannak az entente diplomatai, hogy azt a csapást, a melyet Varsó elestével szenvedtek, jelentéktelenné tintsék föl és ezt balkáni sakkluzással igyekezzenek el-lensúlyozni. Még közelébe se jutottak a sikernek, már is új feladat vár rá-juk: hogy Brest-Litovszk bizonyo-san bekövetkező elestére keressenek orvosságot. Aztán ígérhet a cár a balkáni államoknak területeket az idegen országokból. A balkáni álla-mok joggal kérdezhetik tőle: hogy adhat ajándékot a cár a másébol, a mikor a maga földjére se tud vi-gyázni? ...

A trónörökös szemléje a lovascsapataink felett.

(A rákosi lovasgyakorlótéren. — A harc-térről visszatért tisztek közt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 13.

A rákosi lovasági gyakorlótéren Károly Ferenc József főherceg trónörökös ma reggel folytatta a Budapesten tartózkodó csapatok megismerését. Ma a lovasság és tüzérség ke-rült sorra. A hatalmas terület igen nagy közön-ség vette körül, a kiknek sorában sok nő is volt, nagyjából a tisztek hozzátartozói. A közönség sorában ott volt Bárczy István dr. polgármester a családjával, Boda Dezső tőkapiány és még sokan mások a társadalom elő-kolóségei közül. A katonai parancsnokságok képviselőiben Marenzi Ferenc gróf gyalogsági tábornok, katonai parancsnok jelent meg, azon-kivül Karg lovasági tábornok, honvédfőpa-rancsnok helyettese, Pongrácz vezérőrnagy, Jankovics ezredes, a katonai parancsnokság vezérkari főnöke s a térparancsnokság részéről Schartner őrnagy.

A trónörökös pontban nyolc órakor érke-zet meg a Fehér-útra. Kiszállt gépkocsijából, melyet Hunyadi József gróf huszárkapitány vezetett, lóraült és Wanderstraten őrnagy s Ourubay Károly vezérkari százados kíséreté-ben az areálre lovagolt.

A kivonult katonai csapatok egy vonal-szakaszban állottak fel, areál a Fehér-ut felé. A kivonult csapatok főparancsnoka Horochler Henrik ezredes, tüzérségi felügyelő volt, aki a trónörökös elé lovagolt és jelentést tett neki. A jelentés után megszólalt a jobboldalon el-helyezett 32. gyalogezred zenekara s a Gott-erhalte hangjai mellett megkezdődött a szemlé, amelyre ma a következők vonultak ki: A 32. közös gyalogezred zenekara, a tüzérségi tartalékos tisztiiskola, a 7. közös huszárezred tartalékos lovasszázada, az 1. honvéd huszárez-

red tartalékos százada, a különböző tábori ágyúezredek pótútegei, a lovastüzérségi di-vízió, a hegyi tüzérezred és a vonatezred tar-talékos tiszti iskolája.

A trónörökös lépésben ellovagolt a front előtt. Szakadatlanul hallatszott a General-marsch és amikor befejezte a szemlét, a tér közepére lovagolt. Mint tegnap, úgy ma is maga elé rendelte a harctéren kitüntetett tisz-teket, altiszteket és legénységet. A kitüntetett katonák lóbaton léptek elő és nagy négyszög-et alkottak, melynek közepére lovagolt a trónörökös. A főherceg egyenkint megszólí-totta a kitüntetett katonákat s rendkívül ba-rátságosan érdeklődött kitüntetésük felől.

A főherceg minden önálló parancsnokkal és kitüntetett tiszttel is beszélt. Az első hon-véd tábori ágyúezred pótútegeből Nichay Jenő lovag főhadnagy útepparancsnok és lovag Ahsbas Sándor főhadnagy, segédtszjt jelent meg a szemlén. A főherceg Vichay főhadna-gyot megkérdezte:

— Hol volt a harctéren?

— A szerb fronton! — volt a válasz. — Glossmálánál sebesültem meg.

— Miért kapta a kitüntetését? — volt az adott kérdés.

A Signum Laudis-os főhadnagy elmondta kitüntetésének történetét. A főherceg ezután a fiatal pótútepparancsnoknak gratulált abhoz, hogy olyan kitűnően látja el felelősségteljes állását.

Ahsbas Sándor főhadnagy elmondta, hogy az északi harctéren önálló útepparancsnok volt a tizenegy hónapig volt a fronton. A főherceg az ő kitüntetéséhez is gratulált. Szép és tiszta magyar beszéde messze hangzott a gyakorlótéren. A többi tiszttől is azt kérdezte meg, hol volt, mivel tüntették ki, mikor jött a harctér-ről és mikor megy vissza és aktív tisz-e?

Körülbelül egy óra hosszat tartott, míg a trónörökös a kitüntetett tisztekkel és katonák-kal elbeszélgetett. Fél tízkor defilére adott pa-rancsot a főherceg s a tér nyugati oldalán a

köréje gyűlt kísérettel végignézte a lovasság, a tüzérség elvonulását. A trónörökös sötét pe-j-lován ült s zöldesszürke vezérőrnagyi egyen-ruha volt rajta. Mellette Marenzi Ferenc gróf gyalogsági tábornok állott, szemben vele pedig a 32. gyalogezred zenekara.

A Prinz-Eugen induló hangjai mellett kez-dődött meg a díszelvonulás. Elsőnek az 1. honvéd ágyúezred önkéntes iskolája vonult el s a trónörökös, amikor meglátta a kitűnően fegyelmezett csapatot, ismételtlen megalégedé-sét fejezte ki. Utánuk hosszú sorban következ-tek a tüzértartalékos tiszti iskola, a honvéd-huszárs önkéntesek, a 7. közös huszárezred, az egyes tüzérezredek, legvégül pedig a szekorész-csapatok. A szemle után a trónörökös ismét megalégedésének adott kifejezést a kivonult csapatok kitűnő magatartása felett.

Tíz óra volt, amikor a trónörökös elhagyta a gyakorlótérrel. A Fehér-úton automobilra ült s a Várba hajtatott. Az utcán, amerre elhaladt, mindenfelé lelkes eljenzéssel köszöntötte őt az egybegyűlt közönség.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Páris. A francia kormány elrendelte azoknak a tizenhétéves bel-gáknak letartóztatását, akik orvosilag nem bizonyítják be katonai szolgálatra alkalmatlanságukat.

Rotterdam. Az angol kormány megtiltotta a Lloyds biztosító fogadá-sait, amelyeket Pétervár elestére kö-töttek.

Zürich. A svájci lapok megállapítják, hogy a májusi offenzíva óta a keleti front háromszáz kilométer-rel megszűkült, tehát az ott szük-ségelt csapatok másfelé használha-tók fel.

Genf. A londoni Labour Leader azt írja, hogy Bryan volt amerikai külügyi államtitkár, tizenhárom ame-rikai városban békebeszédet mondott. Mindenütt zajosan tüntettek a hadi-szerszállítások ellen. Bryan nyolevan városban fog szónokolni.

Krakó. Varsó német parancsnoka fogadta a varsói lapszerkesztőket és kijelentette előttük, hogy a németek nem vesznek tuszokat, mert nem te-kintik ellenséges országnak a lengyel földet és ezért hadisarcot sem vetnek ki Varsóra. A varsói lengyel lapok megjelenhetnek továbbra is.

Budapest. A sajtószállásról jelen-tik: A Bystricánál az oroszok a fo-lyónak általuk védelmezett jobbpárt-ján asszonyokat és gyerekeket gyüle-keztettek össze frontjuk előtt, védel-méül sánemunkájuknak. Az emberte-len rendszabály áldozatokat is köve-telt, mert a harcot félbeszakítani nem lehetett.

Bécs. Az Adrián elsüllyesztett és legénységével együtt elveszett U XII. buvárhajóval Lerch Egon sorhajóhad-nagy, a naszád parancsnoka is meg-halt. Lerch Egon volt az, aki a Cour-bet francia admirális hajót elsüllyesz-tette decemberben, az otrantói szo-rosban merész buvárhajómadással és ezért a Lipót-rendet és a német első osztályu vaskeresztet kapta meg.

Meghiuzult az entente balkáni demarsa.

(Szerbia és Görögország nem adnak területet Bulgáriának. — A magyarországi románok vezére Ferdinánd királynál.)

Távirati tudósítás.

Bukarest—Szófia—Köln, aug. 13.

A *Kölnische Zeitung* szófiai tudósítója táviratozza: Miután Bulgária a négyes entente legutóbbi ajánlatának elfogadását a görög és szerb kormányok állástoglalását tette függővé és miután sem Athénben, sem Nisben eddig nem teljesítették az entente kívánságát, a négyesszövetség újabb próbálkozása is meghiusultnak tekinthető.

Szerbia és Görögország nem teljesítik a bolgárkivánságokat.

Bukarest, augusztus 13. Szófiából jelentik: A „Glasnyk“ című szerb lap írja, hogy a görög és szerb kormány válasza a négyesszövetség együttes jegyzékére teljesen megegyezik.

Szófiai politikai és diplomáciai körökben nem hiszik, hogy a szerb és görög válasz olyan természetű lenne, amely megfelelné a bolgárok kívánságainak.

Radoslavow az új helyzetről.

Bukarest, augusztus 13. Szófiából jelentik: Az ellenzéki pártok vezérei elhatározták, hogy kérni fogják Radoslavow miniszterelnöktől, miszerint tekintettel az aktuális politikai helyzetre, legközelebből hívja össze a szobránját rendkívüli ülészsakra.

Rosendal. Az Indépendance Belge szófiai tudósítójának Radoslavow miniszterelnök a következőket jelentette ki:

— Mint a görög-bolgár közeledés lelkes híve, remélem, hogy nem is a távoli jövőben a két állam kormánya közt megértés jön létre. Ezzel a balkáni béke fontosságát is biztosítanánk. Ami Bulgária állástoglalását illeti: boldog vagyok, hogy hazámat egy évnél hosszabb időn át a háboru szörnyűségeitől megkímélhettem. Deda-gács blokádja, amelyet az entente folytat, érzékenyen érinti Bulgáriát és minden tiltakozásunk ellenére, a helyzet változatlan.

A berlini török nagykövet Radoslavownál.

Bukarest, augusztus 13. Hakki pasa, Törökország berlini követe Bukarestbe érkezett. Hakki pasa Szófiában járt, ahol tanácskozott Radoslavow bolgár miniszterelnökkel. A nagykövet Bukarestből tovább utazott Berlinbe.

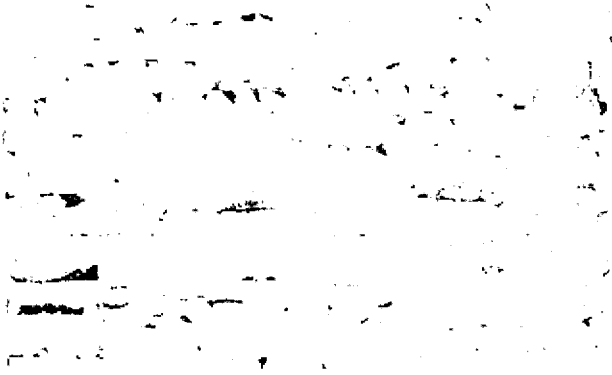
A magyarországi román nemzeti-ségi párt vezére Ferdinánd királynál.

Bukarest, augusztus 13. Mihályi Tivadar országgyűlési képviselő, a magyarországi román nemzeti komité elnöke, aki néhány nap óta Bukarestben tartozkodik, kihallgatáson volt Ferdinánd román királynál.

Letartóztatott román tiszt.

Bukarest, augusztus 13. Jassyból jelentik: Az itteni térparancsnokság rendelkezése a „Traian“ szállodában az éjjel letartóztatott az egyik szomszéd város helyőrségének századosát. Hír szerint, a letartóztatott százados nagyon súlyos váddal van terhelve.

A katonai hatóság a vizsgálatot tovább folytatja.

A központi hatalmak szándékai a döntők.

Bukarest. Carp Péter lapja, a „Moldova“ a következőket írja:

Varsó elestével — amely egy királyság kulcsa és egy nép szíve — Oroszország az utolsó reményt is elvesztette, hogy valaha győzhessen, vagy bárcsak veszélyt is jelenthessen a központi hatalmakra nézve.

A legyőzött Oroszország nem fogja a békét diktálni, hanem kénytelen lesz elfogadni.

Ez lesz a legfontosabb eredménye a semleges államokra nézve, amelyeket hosszú hónapokon át az a gondolat félemlített meg, hogy a győztes Oroszország fogja, vagy jogtalanul meg fogja magát rajtuk bosszulni.

Mától kezdve még biztosabb, hogy a semleges államoknak már csak a központi hatalmak szándékaival és akaratával kell foglalkozniuk.

Szerbia nem enged.

Szófia. Nisből jelentik: A szerb sajtóiroda megcáfolja azt a hírt, mintha Savinszkij szófiai orosz követ Nisben Pasicsal találkozott volna. Az erről szóló jelentéshez fűzött kommentárok hamisak. A cáfolat még megjegyzi, hogy a bolgár-román sajtó azt írta, hogy Savinszkij rávette Pasicsot engedelményekre Bulgáriának.

A négyes entente kollektív lépése.

Páris. A francia kormány kom. munkát adott ki, hogy a négyesszövetség Athénben, Nisben és Szófiában kollektív közléseket tett abból a célból, hogy biztosítsa Bulgária közreműködését a többi Balkán-állammal való megegyezésben. Ez a lépés összefüggésben van a szófiai kormánynak július tizennegyedikén a négyesszövetséghez intézett kérdésével, mely az volt, hogy minő előnyöket várna Bulgária a tényleges közreműködésért cserében.

Görögország megtartja jóakaratu semlegességét.

Amsterdam. A Daily Mail athéni jelentés alapján a következőket írja: Görögország helyzetét egyrészt a né-

gyesszövetség irányában való jóakaró semlegesség, másrészt a Görögországgal szövetséges Szerbia irányában való szoros kötelezettségek loyális teljesítése jellemzi. Ez a semlegesség sohasem férhetett össze valamely görög területnek Bulgária számára való átengedésével, akár Bulgáriának a szövetségesekhez való csatlakozásáért, akár pedig Görögország számára átadandó kisázsiai területre szert nyújtásának is ezek az engedmények. Így állapították meg az angol lap tudósító előtt Görögország magatartását előkelő politikai személyiségek, többek között Gunaris miniszterelnök, aki a görög külügyek ideiglenes minisztere.

Hat és fél milliárdba kerül havonta az ententenak a háboru.

Távirati tudósítás.

Hága—London, augusztus 13.

Az elmúlt július hónapban a négyesszövetség hadikiadása 6750 millió frank volt. Ebből 2200 millió volt Angliáé, 1850 millió Oroszorszáé, 1700 millió Franciaorszáé és 1000 millió Olaszorszáé.

Az entente pénzügyminiszterei tanácskornak.

London. A Times pétervári jelentés alapján közli: A pénzügyminiszter a legközelebbi külföldre utazik konferenciára, amelyet a szövetségesek pénzügyminiszterei tartanak.

Németország nem tesz békeajánlatot, de elfogadja azt.

Köln, augusztus 13. A *Kölnische Zeitung* az újabban fölmerült békehíresztelésekkel foglalkozva, a következőket írja: A birodalmi kancellár válasza, amelyet az amerikai United Press-nek adott, a legjobb válasz a London felől nagyon is átátszó okokból terjesztett híresztelésekre, amelyek szerint Németország Péterváron békeajánlatokat tett volna. Nem a mi dolgunk békeajánlatokat tenni. Annak, aki az ellenséget a földre gyűrte és a maga akaratát rákényszeríteni módjában van, más dolga van, mint békekéréseket előterjeszteni. Németország most is, mint a múltban, békeszerető, és esetleges békeajánlatokat, melyeket neki tennének, nem utasítana kereken vissza, hanem azokat ugyanazzal a békeszerető érzülettel vizsgálná meg, amellyel a békét majdnem ötven esztendőig gyakran nagy nehézségek mellett fentartotta. Ez azonban egészen más, mint amit azok a Pétervárról keltezett londoni jelentések mondanak.

A Zeppelinek dícsérlete.

Amsterdam. A Morningpost a következőket írja: A háboru első évében a léghajók csodálatos dolgokat műveltek. Ez ugyan népszerűtlen megállapítás, de az bizonyos, hogy a Zeppelinek beváltak. A működésüket részletesen itt nem lehet tárgyalni.

Anglia és az általános hadkötelezettség.

London. A Manchester Guardian a következőket írja: Az általános védkötelezettség behozatala óriási rázkódást okozna Angliában. A kontinentális országokhoz hasonlóvá tenné. Külömben a nyugati fronton 2 : 1 arányban fölényben vagyunk és még sem bírjuk áttörni a német frontot. Kétséges, hogy 3 : 1 arányban megcsinálhatnánk-e az áttörést.

Háromezer halottat vesztettek az utolsó Dardanella- támadásnál.

(Olaszország is beavatkozik a török há-
borúba.)

Távírti tudósítás.

Konstantinápoly, augusztus 13.

Főhadiszállás jelenti: Dardanella-front: Augusztus 10-én az ellenségnek állásaink ellen intézett négy támadását visszavertük. Az ellenség háromezer halottat hagyott hátra. Egy török divízió elleni támadásnál csapataink, amelyek ellentámadásba mentek át, kiverték az ellenséget állásaiból és ez alkalommal két gépfegyvert zsákmányoltak. Szedil-Bahnál az ellenség augusztus tizedikén délután támadást kezdett, amely alkalommal jobbszárnyunk előtt két aknákat felrobbantott, mindazonáltal veszteségeik mellett visszautasítottuk. — Augusztus tizenegyedikén délelőtt teljesen megsemmisítettünk egy ellenséges osztagot, amely körülbelül egy századnyi emberből állott, akkor midőn balszárnyunk lövészárkaink egy részét megakarták támadni. A többi arcvonalon nem történt jelentős esemény. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lassan viaszorítják az ostromlókat.

Konstantinápoly, augusztus 13. A főhadiszállás jelenti: Dardanella-front: Ari Burnutól északra az ellenséget augusztus 10-én erőlyes támadás után öt száz méterrel viaszorítottuk és neki tetemes veszteségeket okoztunk. Egy gépfegyvert és kétszáz puskát zsákmányul ejtettünk. Ari Burnutól a balszárnyon az augusztus 10-ére virradó éjjel az ellenséges lövészárkokból ismét egy részt elhódítottunk. Sedil Bahrnál a balszárnyon néhány franciát, köztük egy tisztet elfogtunk és nagymennyiségű fegyvert zsákmányoltunk. Védett ütegeink a Saros-öbölben több ízben eltaláltak egy ellenséges cirkálót, amely Bulair környékén közvetlen tüzelést tartott fenn. Augusztus 9-ikén egy ellenséges aviatikus három bombát dobott a Galataköiben lévő kórházra, noha ezen a vörös felhőld zászlója volt látható. Egy katona életét veszítette, három megsebesült.

Sok sebesültje van a támadóknak.

Konstantinápoly, augusztus 13. Az ik-d-m jelenti, megbízható híradások alapján, amelyeket azoknak a görög hajóknak a kapitányaitól nyert, amelyeket az angolok Mudrosba vittek és azután szabadonbocsátottak: Mudros szigetén nagyon rossz az ivóvíz. Ezért a logérványosság közül nagyon sokan megbetegedtek. A bajon részben úgy segítenek, hogy messziről hoznak vizet és azt felforraltva fogyasztják. — A francia és angol vezetés között a viszony egyre jobban kiéleződik. Az angolok között nagyon sok sebesült van, akik a török kézibombáktól sebesültek meg. A szigeteken azt beszélik, hogy a törökök bővebben vannak a municióban. Miután a Dardanelláknál nagyon sok a sebesült, oda visszarendeltek azokat az orvosokat és ápolókat, akiket előzően a szerb harctérre küldtek. Ezek részben Maltára, részben Alexandriába mennek, ahova a betegeket szállítják.

Elutaztak az olasz diplomaták Törökországból.

Rotterdam, augusztus 13. A Timesnek jelentik Athénből: Olaszország diplomáciai képviselői elutaztak Törökországból. Itália hadüzenete Törökország ellen a legrövidebb idő alatt megtörténik.

Kiábrándultak az olaszok a háborúból.

(Véres és eredménytelen támadások. — A monarchia bevehetetlen határerődítései.)

Távírti tudósítás.

Budapest—Berlin, augusztus 13.

A kreutzbergi harcokról a sajtóhadiszállás a következőket jelenti: Az ójszaka folyamán két olasz zászlóalj leereszkedett a völgybe és hajnalban támadtak. A támadást a tiroliai bajonettel verték vissza és egy félórás rettenetes harc után két gépfegyvert hoztak vissza állásaikba. A tiroliai rémes veszteségeket okoztak az olaszoknak. Az olaszok dacára annak, elkeseredetten küzdöttek, úgy, hogy közel harca került a sor. Ekkor tiroliai katonáink kézi gránátokkal ütték el támadóikat. Az olasz tüzéség tizenöt ágyuból tüzelt, de teljesen eredménytelenül. Reggel kilenc órára az olasz támadást összetörtük. A csatatéren háromszáznál több olasz halott maradt, ezenkívül igen sok sebesült fetrengett és több fogoly került kezünkbe.

Tolmein bevehetetlen.

Lugano. Az olasz közönség csalódottsága a háború eredménytelenségén egyre növekedik. Az Idea Nacionale azt írja, hogy Tolmein bevehetetlen. Ennek okai: a nagyszerű kéntrendszer, az osztrak-magyar csapatok kedvező állásai, a bevehetetlen védművek, az azokat készítő zseniális vezérkar és a monarchia csapatainak kitűnő tüzésége. A Secolo bevallja, hogy a központiak az olasz hadszíntért kivéve mindenütt győznek.

Uj tüzéségi ostrom a doberdoi fennsík ellen.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az olaszok ma reggel óta újra hevesen bombázzák nehéz és legnehézebb kaliberű ágyúkkal egész frontunkat. A tüzfűrés kilenc óráig keresztül folyt változatlan hevességgel. Saját ütegeink öröndetes eredményeit jelentik a megfigyelők és a repülők. Estig több olasz üteget elnémitottunk. Az olasz front mögött, gradiskai táborukban robbanásokat, majd tüzeket észleltünk; valószínűleg municiók raklárát ért találat. Északra Gradiskától délkeletre három ellenséges támadást már géppuskáink szétszórtak. A bersaglieréknek Sagora ellen intézett gyenge előretörését harcedzett daimaták néhány perc alatt visszanyomták. Ujra sürűbben mutatkoznak olasz repülőrajok, de baltonelhárító ágyúink tüzelésére mindig visszafordulnak.

Bécs. Az olaszoknak Doberdo keleti és nyugati párkánya ellen intézett újabb támadásai meghiúsultak. Csapataink összes állásaikat szilárdan tartják itt. Az ellenség veszteségeit

drótakadályaink előtt fekvő holttestmezők mutatják.

Egy évig készült a háborúra Italia

Berlin, augusztus 13. A Norddeutsche Allgemeine Zeitung „Szasonov és Olaszország intervenciója” címmel a következőket írja:

Szasonov orosz külügyminiszter augusztus 3-iki beszédével több cikkben foglalkozva, mint érdekes tény emeltük ki, hogy Szasonov nyilatkozata szerint a Salandra-kormány „már a háború első hónapjaiban” gondosan előkészítette Olaszország beavatkozását az akcióba, holott ugyanaz a kormány ugyanakkor Bécsben és Berlinben jóakaró semlegességről tett nyilatkozatokat. Torre olasz képviselő a Carriere della Sera-ban vita tárgyává teszi szavait és azt mondja, hogy alaptalan az az állításunk, hogy az olasz kormány az európai háború első hónapjaiban már elhatározta az intervenciót Olaszország szövetségesei ellen.

Torre az olasz zsidó-könyv adataival akar bizonyítani, azonban óvakodik elárulni olvasóinak, hogy az az állítás nem a Norddeutsche Allgemeine Zeitungtól származik, hanem az orosz külügyminisztertől. Torre szemrehányását tehát oda utaljuk, a hová való, nevezetesen Szasonov címére, azonban nem hisszük, hogy Torre be fogja vallani és olvasóival közölni fogja a való igazságnak ezt a szándékos elferdítését.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Haditengerészetünk mozifilvételei az Apollóban. A monarchia hadiflottája gyönyörű sikereket aratott a háború ideje alatt. Cirkálókaink a torpedóuzorák nem egyszer tettek látogatást az olasz tengerparton és eredménytel bombázták a katonai épületeket és a vasútvonalakat, tengeralattjáróinknak pedig a német buvárhajókhoz méltó sikereik voltak. Haditengerészetünk diadalmas eszközeiről a hadvezetés gondelmével mozifilvételeket vettek föl, amelyekben az Apolló-színház mai új műsorán gyönyörködhetünk. A győzeimes tengeralattjáróink előttünk manővröznek, látjuk az elmerülésüket és a felbukkanásukat. Hidroplánjaink felszállásai is szép látványt nyújtanak. A rendkívül érdekes haditengerészeti mozgóképfilvételek mellett egy igazán nagyszabású bűnügyi dráma, „A vörös klub” teszi szenzációssá az Apolló új műsorát. Ez az idegizgató dráma szinte páratlanul áll a maga színpadán. Az Apolló új műsora, amely ma szüfolt nézőtér előtt került bemutatásra, szombaton kerül utoljára vetítésre. 3

* Örmeister kisasszony. (Kacagtató aktuális vigjáték az Urániában.) Nem régen mutatta be a színház a Mozgószíni Társulat pompás vigjátékot, mely két estén keresztül remek mulatságot szolgált a közönségnek és mely akkor óriási sikert is aratott. Ma ugyanazoktól a szereplőktől megjatszott és ötletes történetével és aktualitásával talán még az előbbinél szebb és jobb vigjáték kerül színpadra a színházban: Örmeister kisasszony címmel. Műről és gránátosáról van szó a darabban, kik természetesen szerelmeseik egymásba, de a gránátos szerelme mellett nem átal másokra is kacsintgatni és egy kis hazugság árán szabadságot kapva menyasszonyától találkat is kérni, amit a csinos katona meg is kap. Menyasszonya, hogy megbosszulja, Örmeisternek öltözik és mint felebbvaló, könnyen sikerül neki a gránátos új ismeretségét elhódítani. — Egy rezervista álma, Ziehrer nagyhatású operettje, legközelebb az Urániában. 5

* Sebesült katonák az Apollóban. Az Apolló színház minden pénteken ingyen-előadást rendez a sebesült katonák számára. A mai előadást közel ezer sebesült harcos nézte végig a boldogan gyönyörködtek a szép aktuális harctéri felvételekben és a műsor egyéb napyszerű képeiben. Az előadást ünnepélyes aktus vezette be. 3

U vezéreket kap a visszavonuló orosz sereg.

Hmadára szűkült az orosz front. — Tüzérségi hiánnyal küzd az ellenség.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Berlin—Bécs, augusztus 13.

Pétervári jelentés szerint az orosz hadvezetésben legközelebb nagy változások lesznek. A vezető helyre Linievics, Mitzenkó és Nowosizow tábornokok vannak kisorsolva.

Háromszáznegyven üteg kell az oroszoknak.

Jenf. A Liberté írja: Az oroszoknál sürgősen szükségük van háromszáz tábortábori ágyúütegre s ezenkívül negyven nehéz ágyúütegre.

Mezővidült az orosz harcvonal.

Berlin, augusztus 13. A Berliner Tagblattnak jelentik a sajtóhadiszállásból: Annak a területnek a szélessége, amely kelet felé nyitva áll az oroszok visszavonulása számára, most máig több száz kilométerrel. Ez az utóbbi napok eredménye közt a legfontosabb.

Riga, augusztus 13. A Daily Expressnek jelentik Pétervárról: A katonai körök megállapítják, hogy a Visztula-vidék kiürítése után az 520 versznyi orosz front 160 versztre rövidült.

Kétszáz ezer ember menekül Brest-Litovszk felé.

Berlin, augusztus 13. A Daily News jelent Pétervárról, hogy megkezdődött a polgári lakosság elvonulása a Varsó és Brest-Litovszk között levő városokból. Mintegy kétszáz ezer ember menekül most erről a vidékről. Az élelmiszerek ára is rendkívül emelkedett. A nyomor igen nagy. Az oroszok mindenütt elpusztították a vízvezeték berendezéseit, a melyeknek egy részét Oroszország belsejébe vitték tovább.

Az orosz visszavonulás katasztrófával járhat.

Kopenhága, augusztus 13. A „Politiken” írja: Az orosz-lengyelországi események menetéből megállapítható, hogy az orosz hadvezetésnek Ivangorod eleste után az volt a szándéka, hogy Déllengyelországban a déli frontot nyugati irányba való fordulattal ismét a Visztula irányába terelje és így megkönnyítse a Bug mögé gyűjtött seregeknek újból nyugati irányban való előretörését. Mackensen generálisnak szünet nélkül való előnyomulása azonban ezt a tervet feldöntötte, úgy hogy az orosz balszárny centruma is most kénytelen északi irányban visszavonulni. Ha már most az orosz hadsereg különböző részei Brest-Litovszknál összecsalálkoznak, Nikolajevics Miklós nagyherceg rendkívül nehéz feladat előtt fog állani és minthogy itt igen kevés számú vasút áll rendelkezésére az óriási csapatok szállítására, könnyen lehetséges, hogy itt az oroszokat újabb katasztrófa fenyegeti. Ez oknál fogva érthető tehát, hogy miért fejtenek ki az oroszok a Visztula és Bug között oly kétségbeesett ellenállást.

London. A Times jelent Pétervárról: Óriási feltűnést kelt a Novoje Vremja egy cikke, melynek szerzőjül Mensikovot emlegetik. A cikk szerint a német offenzíva igazi célja Pétervár. A cikkíró utal arra, hogy nagy különb-

ség van az 1812-iki és a mai háború között. A jelenlegi háború sokkal komolyabb, mint volt az 1812-iki. Becsületesen el kell ismerni, hogy Németországra nézve kényszerű szükség, hogy az orosz fronton mielőbb befejezze a háborút s utána leszámoihasson a nyugattal. Epen ezért Pétervár a németek célja és nem Moszkva. Pétervár elveszte rendkívüli csapás lenne Oroszországra, mert megbénítaná a municiógyártást s az országot elzárná a Keleti tengeriől.

Riga, Wilna, Kowno sorsa.

London. A Morningpost-nak táviratozzák Pétervárról: Néhány nappal ezelőtt Zeppelin repült el Ustdivinsk erődjé fölött. Azóta a német légi járművek majdnem naponta megjelennek Riga fölött.

Genf, augusztus 13. A tegnapi párisi lapok valószínűleg ugyanegy forrásból eredő londoni táviratot közölnek, azzal a rémhírrrel, hogy Riga és Kowno eleste már csak napok kérdése. Az Eclair a londoni jelentéshez ezt a megjegyzést fűzi: Egészen érthetetlen, hogy Nikolaj Nikolajevics nagyherceg elrendelte Wilna kiürítését, holott még tegnap is Kurlandban kivívott helyi sikerekről számolt be.

Stockholm, augusztus 13. A pétervári Vesztnik-ügynökség közleményt adott ki, amelyben kiméletesen előkészíti az orosz közvéleményt Novogeorgiavszk közeli elestére. A félhivatalos jelentés úgy szól, hogy az erődök leszerelése és a gyárak gépeinek elszállítása már július végén megkezdődött.

London. A Pétervárra özönlő menekülteket orosz cserkeszfűk segítik és igazítják utba.

Dünaburgot nagyrészt kiürítették. A hatóságok készen állnak, hogy mihamarabb elutazzanak. A tizenhét és negyvenöt év közötti férfiakat behívták a mezeti munkák elvégzésére. Ruszkij tábornok a minap Dünaburgban járt.

Német uralom Varsóban.

A csapatokat végig az egész fronton valóssággal elfogta a láz, amikor híre jött, hogy a bajorok bevették Varsót. A kék-fehér szín régén népszerű volt és most, hogy a vár kemény harcok árán elesett, valóssággal ünnepezték a hős bajorokat. Mindenkit, aki Varsóból érkezett, körülloptak, faggadtak, a legapróbb részleteket is áhítatos figyelemmel fogadták és tényleg sok érdekes információt kaptunk Varsó utolsó napjairól. Korff báró kormányzó tudvalevően a német fogságból visszaérkezett Varsóba, de az események annyira megviselték, hogy nem volt képes hivatalos teendőit ellátni, hanem szabadságoltatta magát és Dél-Oroszországba utazott pihenésre. Utódja, Silinsky főkormányzó előtt, egész sora a küldöttségeknek jelent meg, amelyek kivétel nélkül azt kérték, hogy Varsót ne védelmezzék a végeőkig. Erre vonatkozóan tájékoztatást kértek a főkormányzótól, aki azonban minden felvilágosítást megtagadott s azt mondotta, hogy hazafele dolog volna, ha sánckárokat ásnának, mint hogy egyre-másra deputációznak. A polgárság ezen a kijelentésen megsértődött és a kedvetlenség egyre nagyobb lett. A kormányzó egymásután bocsátotta ki a legkülönbözőbb hírdelményeket, a melyek javarészt az ölölmezés kérdésével foglalkoztak, de igen sok volt a sorozási plakát is, amelyek-

ből utólag meg lehetett állapítani, hogy minden lehetséges tartalékot igénybe vettek. A nép állandó izgalomban élt, különösen mióta a város fölött repülőgépek és Zeppelinek is megjelentek, amelyek bombákkal sok kárt okoztak. A lakosság egy része a nagyherceg-fővezér parancsára elhagyta a várost, még abban az időben, amikor komoly védelemre készültek és az élelmezést akarták megkönnyíteni. Varsóban nincs sok német, legfeljebb hater ezer család, németellenes pogromok nem is voltak, csak a műegyetemet zárták be, miután több német tanár működött. A lengyelek között nagy volt az öröm, amikor a németek a városban megjelentek. A lengyelek mint felszabadítottokat üdvözltek a németeket és a lelkesültség épp oly nagy, mint Lublinban, ahol nagyszerű szabadságünnepekre készülnek. A zsidók megatartása természetesen a legnagyobb mértékben németbarát, az orthodox és katolikus főpapság egészen elhagyta Varsót, a zsidó főrabbi azonban ittmaradt és üdvözlötte a németeket. A zsidó lapok újra megjelennek, eddig az oroszok betiltották őket. Igen nagy és elterjedt zsidó lapok vannak Varsóban, némelyik 100–200.000 példányban jelenik meg. A zsidóság Varsóban egy csoportban lakik.

A varsói városi tanács egyelőre feloszlott, de a közel jövőben meglesznek a választások. A városi autonómiát fenn fogják tartani, sőt lehetőleg fejleszteni is akarják, a német nagyvárosok mintájára. A drágaság egyelőre meg lehetős nagy, sok üzlet még zárva van.

A Dnyeszter melletti harcok.

Bécs, augusztus 13. Csernovicból jelentik: Miután seregeink elragadták az oroszoktól a csernelicai hídfőt, az ellenség kénytelen volt kiüríteni a Dnyeszter jobbpartján még tartott hadállásait. Az oroszok két hónappal ezelőtt itt nagyon megerősített, kedvező fekvésű és nehezen megvívható hadállásokat építettek és a Dnyeszter folyón vert hidakon át folytonosan segédcapatokat vontak össze. Augusztus 7-ikén tüzérségünk döntő támadást hajtott végre, amelyet másnap ügyesen leplezett gyalogsági roham követett, úgy, hogy az oroszok kénytelenek voltak sietve visszavonulni a Dnyeszter túlsó partjára, különösen miután frontjukat sikerült több ponton áttörnünk. A Dnyeszter megáradt s a hőmpölygő áradat több fahidat elsodort. Ennek köszönhetjük, hogy az oroszok sok eleséget és municiót hagytak hátra.

Uj behívások az orosz hadseregben.

Moszkva, augusztus 13. Az 1917-iki korszályt augusztus 20-ára behívják és az elmaradókat súlyos büntetésekkel fenyegették meg. Az eddigi falmantéseket, főleg azokat, amelyek családi és birtokgazdálkodási okokból engedélyezték, visszavonták. A behívottaknak készen kell lenniök, hogy azonnal beosztják őket a hadseregbe.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Háborus fréfák Aradon.

(különös sörrendelés. — Ervek a menyasszony számára.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 13

Megemlékeztünk már arról, hogy az aradi állami sőhivatalban milyen életveszedelemes állapot uralkodik egy hét óta, a mióta a községekben tudvalévóleg kidobolták: mindenkiessen megszerezni a maga mindennapos sőját, mert szeptember végén, („a mikor nyílnak a völgyben a kerti virágok”) már nem lesz ső és a fiatalok, meg a vén kecskék hiába akarják megnyalni a sőt.

A sőhivatal ellen intézett ostrom még egyre tart s még mindig nem vesztett heveségéből. Az emberek olyan érefaként veszik körül a sőhivatalt, hogy az orosz offenzíva ott is csődöt mondana. Ma délelőttegy aradmegyei kiskereskedő nagy sebbel-lobbal rohant a hivatalhoz:

— Nekem okvetlen be kell menni — szavalta olyan hővel, mintha egy veszedelmbe lévő ember életét kellene megmentenie.

— De nem lehet bemenni, várjon kérem sorára — mondta a rendőr.

— En nem várhatok — szólt a halmágyi fűszeres — az én vonatom egy óra múlva indul, nem maradhatok itt.

— Hát akkor menjen be, ha tud — felelte a rendőr csodás nyugalommal.

A sőra éhezett kereskedő természetesen szintén nem tudta áttörni az előtte álló tömör embergyűrűt. Pár pernyi kínos erőlködés után busan távozott el. A rendőr ingerkedve szólt rá:

— Hát mért nem megy be?

A kereskedő erre kajánul mosolygott.

— Es trucc is megmutatom, hogy egy órán belül megrendelem a sőt.

A kereskedő aztán elvonult. Mintegy huszonöt perc múlva sürgönyhordó jelentkezett a hivatalnál. Ennek természetesen néma tisztelettel engedtek utat a várakozó emberek és az egyenruhás férfi akadálytalanul bemehetett a sőellenőrhöz.

— Nem vagyok én sürgönyhordó — mondotta — hanem X. Y. halmágyi kiskereskedő vagyok. Mivel másképen nem tudtam idejutni, szereztem egy sürgönyhordói egyenruhát és így sikerült bejőnnöm. Kérem, legyen szives nekem tíz kilogram sőt kiutalni.

A sőellenőrt úgy meglepte ez a vakmerő ötlet, hogy — nem jelentette fel a kereskedőt.

Még tavaly ilyenkor csak azt énekeltük, hogy mind elvitték a legények elejét, most pedig már elvisszik a legények hátulját, az ötven esztendő legényeket is. Ilyen körülmények között teljesen jogos a családanyák ama szomorú kérdése:

— Hogy adom én férjhez a leányomat, ha minden férfit a osatába visznek?

Az Aradhoz közel lévő P. városkában is ilyen aggódalmak lepték meg N. urat, a helység egyik vagyonos polgárát, akinek leánya, a manifesztált körmű és mandola szemű Adél már tisebafkor töltötte be a huszonhatodik esztendőt, tehát P.-ben jogosan nevezték vén leánynak.

— A leányt férjhez fogjuk adni, — mondta a papa és hullámos szakállát vakargatni kezdte. — Az isten biztosan szerez neki egy tisztességes derék partit.

Másnap bejött Aradra és összeköttetést keresett egy konok házasságközvetítővel, aki

még a háboru alatt se mondott le ama reményéről, hogy ő szent házasságokat hoz össze.

— Van itt egy finom jelölt, — mondta a közvetítő. — Tessék csak nyugodtan hazamenni, ez megfelelő lesz; örök időkre biztosítva van a hadmentessége és még csak harmine esztendőse. Kitiűnő fizlete van Csánadmegyében, S. községben. Képzelteti milyen előkelő, ha a jegyzővel pertu. Nouát mit szól hozzá?

Az apa haza ment. Két nap múlva a közvetítő elküldte a vőlegényjelölt fényképét. Az egész család oda volt a gyönyörűségtől, mert a jelölt ur fess tiunak látszott. Egy hét múlva jött a levél: a vőlegényke meg fog érkezni a legközelebbi vasárnapon. S a jegyző tetu barátja esakugyan elment P.-re. De nem egyedül. A közvetítő is vele tartott. A leányos családban ismét oda voltak — a kétségbeeséstől. A jelölt ur ugyanis kissé puklis volt és a jobb lábára biccentett. A fényképen persze ez nem látszott meg. A kisasszony kijelentette:

— Én nem megyek hozzá.

Az apa kijelentette:

— A leányom nem megy hozzá.

A közvetítő azonban röviden csak ez mondta:

— Pár hét múlva elvisszik a férfiak közül a 43–50 éveseket is. Hát mire várnak még?

Es a huszonhat esztendőse leány félőrai melázás után így sőhajtott:

— Hát mire, mire várhatok még?

Az esküvőt a napokban hirdették meg.

Ötszáz kocsi gabonát vettek ma aradi magánfogyasztók.

(Gondoskodik a közönség életéről. — A közéletmezési bizottság titkos ülései.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 13

Arad közönsége szíveskedjék tudomásul venni, hogy a mai nappal megszünt minden közéletmezési mizéria. Ne nyissa panaszra a száját az élelmiszer uzsora, a rossz kenyér és rossz liszt miatt, mert az újságok hiába írják meg, a nyilvánosság a közéletmezésünket intéző fórumok részére megszűnt. A nyilvánosságot kizárták a közéletmezési bizottság titkai, nincs rá szüksége a városi hatóságnak, elintézi hatvanezer ember közéletmezését in kanera karitatis, négy fal közt. A közönség tehát a panaszait kénytelen lesz elvinni a közéletmezési bizottsághoz és ha a jövőben meg akarja tudni, hogy mi a cukor ára, fel kell fáradnia a városházára, ahol szíves felvilágosítást nyerhet.

A sajtó kizárása a közéletmezési kérdések peritaktilásából azt jelenti, hogy a jövőben hatalmi szóval intézik majd ezeket az ügyeket, tehát meg kell várunk a mindenkori élelmézési harctéri jelentéseket, amelyeket a nagy vezérkar jónak lát majd kiadni. Megteheti, mert háboru van és a sajtót igen könnyű elhalgattatni. Ha nem tejszik a közönségnek, hát nem tetszik. Nem hihető, hogy a hadviselés szempontjából káros, vagy veszélyes lett volna, amikor a közéletmezési bizottságban elhangzott súlyos panaszok a nyilvánosság hatalmas erejével támogatva, rákényszerítették a hatóságot, hogy a közéletmezést Arad város lakossága érdekeinek szempontjából kezelje. Nem hihető, hogy az állam, a nemzet, az ország belső békéje károsodott az által, hogy a közönséget a sajtó nyugalomra intette és a viszonyokra fogta rá a közéletmezés körül tapasztalt hibákat. Az aradi sajtót senki igazságtalanul meg nem vádolhatja azsal, hogy a vá-

ros érdekei ellen eselekedett és éppen azért, mert csak a hatóságot támogatta, érthetetlen, hogy abban az órában, amikor a közéletmezés legsúlyosabb problémája, a lisztellátás van napirenden, ez a hatóság, hatalmi szóval elvágja a közvetítést önmaga és a közönség között.

Ami a hatósági közéletmezés terén addig bevált, azt a közönség a sajtó óriási erejű propagálása után vette pártfogásába. Nevetséges lenne, ha Aradon ezt a tényt még bővebben is meg kellene világítani.

Ma Aradon, mint azt Greén Nándor főkapitány az Aradi Közlöny tudósítója előtt kijelentette, ötszáz kocsinál több gabonát adtak el és ennek jó részét magánfogyasztók vásárolták meg. Ha a sajtó beteken át nem harsogja a közönség fülébe, hogy a jövőben csak úgy kerülheti el a mult szenvedéseit, ha nem vár a hatósági támogatásra, hanem önmaga gondoskodik lisztjéről, akkor a tarász, a még meg sem jelent hirdetései, még meg sem szövegzett felezőltatásai révén el tudta volna ezt érní? Mire a hivatalos apparátus memozdul, akkorra már talán a szabad gabonavásárlási terminus le is fog járni.

Ha a sajtó, amely a közönséggel van állandó összeköttetésben, nem ismeri fel Greén Nándor főkapitány közéletmezési tervének életrevalóságát és nem közvetíti a nagy közönség körében a tervek iránt megnyilvánult óhajt és nem követeli azok megvalósítását, ha a rendőrséget nem támogatja akciójában, akkor milyen viszonyok lennének ma az aradi élelmiszer piacon. Husz fillér lenne egy tojás, ha lenne egyáltalában tojás kapható.

A közéletmezési tizletet régen megbírták volna azok az érdekesoportok, amelyeknek cirkulussait érinti, ha nem a sajtó dajkálja és neveli nagyra. A sajtó, amely egy nap alatt elpusztul, ha nem a nagy közönség szükségleteit ismeri fel és nem szokot propagálja, éberen állt helyén és a sajtó adta tudtára a hatóságnak, ha valamely egészséges eszme a közéletmezés terén felvetődött. Csak a nyilvánosság nagy ereje mellett vált lehetővé, hogy a tanács az aradi közönség megelégedésére oldotta meg az óriási károsodással fenyegető tengeri liszt kérdést. Akik ismerik a dolgokat, azok tudják, hogy ez így igaz.

A nyilvánosság kizárása a közéletmezési bizottság üléséről ma sokkal többet jelent, mint az ellenőrzéstől való félelem. A közéletmezés nem lehet tizlete a városnak. A bizottságban elhangzó viták a közönség vigasztalásul szolgáltak a súlyos küzdelem napjaiban. Megerősítették benne a hitet, hogy a sorsával törődő polgárlásai erős kézzel tartják távol a háboru hiénáit, az árdrágitókat, akiknek a szervezeten közönség ki volt és ki lesz szolgáltatva. Bizalommal töltötte el a polgárságot a bizottságban történetek olvasása, amittől most minden komoly és elfogadható indok nélkül megfosztották.

A sajtó soha indiszkréciót el nem követett és tudta, hogy mit szabad és kell megírnia és mit nem. Ha azonban a bizottság négy fal közt kénytelen a közéletmezés kérdéseit tárgyalni, akkor ezzel maga jelenti ki, hogy neki van titkolni valója. Közéletmezést titokban csinálni nem lehet.

A bizottság ezt kénytelen lesz csakhamar belátni és jóvá kell tennie az egész egziszenoiáját megsemmisítő hibát. Ha nyilvánosan nem tárgyalhat, akkor teljesen felesleges és kénytelen lesz belátni, hogy mandátuma lejárt és vissza kell azt adnia a törvényhatóságnak, amelytől megbízatását kapta.

A szerb háboru alszik, de nem halt meg.

(Anglia pénzt, Románia élelmet ad a szerbeknek. — Municiószállítás a Dunán Oroszországnak. — A szerb Duna kérdés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 13.

Reiheit Rudolf, a Vossische Zeitungnak a Balkánra kiküldött élelmezési tudósítója, ainek több szenzációsan érdekes románai, bulgáriai és görögországi riportját közöltük, most lapjának a szerbiai állapotokról ír. A cikket, amely általános érdeklődésre tarthat számot, itt ismertetjük:

Amikor az oroszok galíciai veresége május első napjaiban megkezdődött, hirtelen felerősítették szerepeiket a nagy Oroszország és a kis Szerbia. Az óriás, aki hadba vonult, hogy a törpét megvédje, a végveszélyben most a törpét hívta segítségül. Pétervárról parancs ment Nisbe, hogy Szerbia rögtön és feltétlenül indítson offenzívát Ausztria-Magyarország ellen. Teljes öt hónap telt el, amióta Szerbia és a monarchia utójára harcoltak egymással. Pétervárott azt hitték, hogy elérkezett már az ideje, hogy Szerbia ismét mozgásba lépjen. A szerb vezérkar azonban más nézetet volt a Pasic szerb miniszterelnök valótlanul vonogatva azt válaszolta az orosz felhívásra, hogy a szegény, kis Szerbiától nem szabad lehetetlent követelni. Nyolcszáz kilométernyi határa sokszorosan megtört és tagozott határa mellett egy támadáshoz elenyésző csékély az a 230,000 harcos, amellyel rendelkezik.

Ez idő óta Oroszországban a legnagyobb mértékben elégedetlenek a szerb pártfogókkal. Még két ok járul ahhoz, hogy az orosz bosszankodást növelje. Régi orosz séma szerint a Balkán államoknak — 1913. óta azonban elsősorban Szerbiának — az a kötelességük, hogy áldozatokat hozzanak Oroszországért. Megtisztelnie kell, hogy érezzék magukat, hogy szakkizurák lehetnek az orosz mesterjátékos kezében. A mai helyzetben azt kívánják Pétervárott, hogy a szerb paraszti firtsa ki Macedóniát a bolgár elől, mert csak így esetben remélhető orosz felfogás szerint, hogy Bulgária az oroszok és szövetségeseik rendelkezésére bocsássa magát. Szerbia azonban a legrosszabb esetben is csak arra volt kész, hogy Bulgária számára a Macedon kálás egy morzsját dobja oda, az egész bolgár követelés teljesítéséről sohasem volt szó. Jelenleg azonban Szerbia, amelynek nagyon megnöttek szarvai, semmit sem akar odaadni. A négyes-szövetség minden diplomáciai fáradozása a Balkánon hajótörést szenved ezen a ponton s Trubetzkoi herceg Nisben szerfelett el van keseredve s ő maga óhajtja helyét elhagyni.

Nagyon elkeserítette a péterváriakat másodszer Szerbia magatartása az olasz baráttal és szövetségessel szemben. Szemére vetik a szerbeknek, hogy okosabbak voltak, sem minthogy az olasz kérdésben becsapni engedték volna magukat. Párhon nagyon egyszerű volt a számítás. Amikor kevéssel az olasz beavatkozás előtt Pétervárott már meg volt a bizonyosság, hogy Itália megüzeni a háborút, el akarták hitatni a szerbekkel, hogy az olasz csapatok keresztül masíroznak Albánián, hogy a szerbekkel egyesülve támadják meg Ausztria-Magyarországot. Pasic meghallgatta ezt az üzenetet s nem volt elragadtatva. E hangulatának az ismeretes skupstina-interpellációban is kifejezést adott s Itália részvételét a világháborúban nem valami nagy örömmel fogadta.

Minden tárgyalás alap gondolata azonban az volt, hogy Itália elhatározott győzelmet arat. Ilyen szempontból intézték a kárpótlás kérdés is az Ausztriából elszakítandó Adria-tartományokat illetőleg. Olaszország kijelentette, hogy semmi esetre sem mondhat le a zarásebenico—spalato—raguzai partvidékről, míg Dalmácia többi részét illetőleg sikerülhet egy megállapodás. Itt is megnyilvánul az a szándék, hogy Szerbiát elzárják az Adriától. És tényleg, a szerbek, akik mindig arról panaszkodtak, hogy Ausztria elzárja előlük az Adriát, az olaszoktól sem várhatnak jobbat, sőt rosszabbtól félhetnek.

Pasic, hogy az olaszok szándékát megelőzze, elhatározta magát az albániai kalandra. Sokat katonai szempontból nem kockáztattak, hisz legfőbb pár golyó érhetne volna őket leshől. Az expedíció mindenestül együtt 15,000 embert igényelt. A szerbek megszállták Elbaszánt és Tiranát s ezen az uton elfoglalták Középalbániát a partvidék kivételével. Hogy az északalbániai Alessziót is elfoglalták, vagy pedig ott a montenegróiak élnek, az kétséges. Mindenesetre a montenegróiak egyidejű elnyomulása Skutari ellen a szerbekkel egyetértőleg történt. A szerbek már nem tették meg a 36 kilométert Tiranától Durazóig, miután az olaszok tiltakozólag fordultak Pétervárhoz, amely komoly intést küldött Nisbe.

Ez események révén Albánia térképe oly tarka lett, mint még sohasem. Északon a montenegróiak, délen még el nem foglalt Albán hegyvidék, ezután a szerbek, ehhez csatlakozólag egy autochton albán kerületi kormányzás, amely az epirosi görögöktől tart erősen. Végül a déli paron, Valonában és környékén az olaszok az urak. Nem szabad hiányoznia ebből a listából Essad pasa durazói kiskirályságának sem.

Szerbiát különben szövetségessel, Oroszország duzzogását eltekintve, valósággal elkényeztetik. Gazdagon folyik például az angol pénz az országba. Valjevó például, amely a múlt évi harcokban sokat szenvedett, a napokban 27,000 font sterling ajándékot kapott Angliából. Ennyi pénzt még Valjevó, amióta megszületett, nem látott. Az angol pénznek köszönheti Szerbia aránylag alacsony árszínjét is. Az árszín körülbelül olyan, mint Romániában: ott 100 arany frank 119 lei, itt 120 dinár. Az angol, francia és amerikai szállítmányok a görög Szalonikán keresztül gondoskodnak arról, hogy a hadiszerekben beállott hiány is pótolassék. Ezelőtt a Dunán érkezett orosz munició, most fordított a helyzet: a külföldről Szerbián keresztül szállítanak a dunai uton municiót Oroszországnak.

Élelmiszert Szerbia, amely angol pénzzel kitűnően tud fizetni, Romániából annyit kap, amennyit csak akar. Egyetlen kivételi tilalom, amely a központi hatalmakat érintette, sem vonatkozott Romániában Szerbiára. A tél pusztító járványai is megszűntek, ugyan a legutóbbi időben ismét előfordultak kiütéses tifusz esetek Belgrádban, de az ország többi része ment a járványtól. A 26 fogolytáborban, ahol 50,000 ember van elhelyezve, nincs már járvány, mintán a télen

8—10,000 ember pusztult el kiütéses tifuszban. Belgrád városa szenvedett ugyan a gyakori bombázás következtében, de nem olyan mértékben, mint azt hinni lehetne, egész negyedek és utcák teljesen érintetlenek. Az idej terems is kedvező, szóval összegezve mindent, ha Szerbia a mai állapotok mellett békét köthetne, azt szerencsésnek nevezhetné.

Csak hogy a béke még messze van, Szerbia nem köthet külön békét s Ausztria-Magyarországnak több, mint egy oka van, hogy ne kössön külön békét a nemcsak érintetlen, de némileg még meg is nagyobbodott Szerbiával. Pasic utalt arra, hogy a világháború Szerbia miatt tört ki és így Szerbia nem hagyhatja cserben szövetségeseit. De meg nem várható, hogy Ausztria-Magyarország kedvező feltételeket szab s ha Szerbia kérné a békét, ez annyit jelentene, hogy megkötött kezekkel szolgáltatja ki magát kegyelemre a dunai monarchiának. Ausztria-Magyarország viszont nagyhatalmi állását és tekintélyét akarja fenntartani a Balkánon s nem cáfolyhatja meg azt a bizalmat, amelyet Bulgária fegyvereiben és politikai igazságosságában vetett.

Végül egyike a legsúlyosabb problémának a dunai ut kérdése. Csak hogy a szerb Duna nem hosszú... Ha például Orsova tájéka a monarchia a Duna déli partjának egy kis részét megszállná, ezzel utat törne magának Bulgáriához, amely uton a román kivitel is megkönnyülne... A szerb háboru alszik, de nem halt meg.

Az elsikkasztott rizsszállítmányok.

(A szövetségi hűség aktáiból.)

Távirati tudósítás.

Trieszt, augusztus 13.

Az a tény, hogy az olasz kormány már az elmúlt év szeptemberében mostani szövetségi pártjára állott és a hármass ententének a központi hatalmak kiheztetésére irányuló tervét magáévá tette, kiderül abból is, hogy Olaszország az élelmiszerek szállítását a monarchia felé már 1914 őszén megnevezte. Nyilvánvalóvá teszi ezt az igyekezetet a most napvilágra került élelmiszerek kiviteli tilalmak, amelyekkel annak idején Salandra adott ki.

Az egyik élelmiszerek kiviteli tilalom különösen az osztrák korona déli országait sújtotta. Ez a tilalom a rizsre szól. Akkoriban nem csekély diplomáciai fáradozásba került annak kivívása, hogy királyi dekrétummal biztosítsák az 1913-ban a monarchia számára szállított rizsmennyiség kivitele. Ez a biztosítás azonban csak látszólagos volt, amint azt az események igazolták. Az osztrák és magyar importőrök nagymennyiségű rizst vásároltak be, aminek a vételárát előlegezniük kellett. Amidőn a rizsküldemény körülbelül száz vaggon a határra érkezett, egyetlenegy kocsi sem engedték át és az osztrák határról nyomban Franciaország felé irányították az egész készletet. Az olasz kormány becsapást kért ezért a tévedésért, de — a rizst mégsem kaphattuk meg. Híába léptek közbe az iparkamárák, az olaszok nem akarták az előlegezett vételárt visszafizetni. Így aztán sok helyen perre került a dolog és a kiváló olasz igazságszolgáltatás a monarchia importőrjeit elítélte a perköltségek megtérítésére.

Trieszt városa akkor Pitacco doktor képviselőt, a tanács tagját, aki a háború előtt tudvalevő Olaszországba szökött, azzal a megbízatással küldte Rómába, hogy a kiviteli ne-

hátségeket igyekeztek elhárítani. Pitagorás római útja azonban eredménytelen volt, mert csak egy vagon méreg drága makarónit tudott átbizni a határon.

Az Olaszországban életbeléptetett számos kiviteli tilalom következtében egyes árucikkek rendkívül nagy mértékben balmozódottak fel. E mellett a spekuláció is olyan virágzásnak indult, hogy a kormány kiviteli rendeletei következményeikben az olasz közgazdasági életben is súlyos lett a helyzet.

H I R E K.

— **Minisztertanács.** Budapestről jelentik:

A minisztertanács palotájában ma délután öt órakor Tisza István gróf elnöklésével minisztertanács volt, amelyen a kormánynak a fővárosban időző valamennyi tagja részt vett. A miniszterek tanácskozásán a jegyzőkönyvet Drasche Lázár Alfréd miniszteri tanácsos vezette.

— **A német sajtó és a háború.** Németországban t. évi július 1-én több mint 200 lap szüntette be megjelenését. A háború kitörése óta 1200 lap szűnt meg s ugyancsak ennyi azoknak a lapoknak a száma, amelyeknek előfizetési árát felemelték.

— **„Magyar” hajó az orosz Vicszulán.** Berlinből jelentik: Csapatainknak sikerült a Lengyelországban való előnyomulás közben számos vicszulai gőzöst zsákmányolni. Az oroszok visszavonulásuk alkalmával ezeket a hajókat elsüllyesztették, de mivel mostanában a folyó vizállása alacsony, elég gyorsan kiemeltük a fenékről a hajókat, úgy, hogy most már a hajózás szolgálatába lehet őket állítani. A hajók között nagy motorhajók is vannak, azonkívül köztük találhatók a „Magyar,” a „Madzur” és a „Pollack” nevű vontatógőzösök, amelyek békeidőben Danzig és Varsó között jártak.

— **A 43-50. évesek sorozása Aradon.** A most jelentkezésre hívott 43-50. éves népfelkelők sorozása Aradon szeptember 29-től október 7-ig lesz. A sorozáson Tisch Mór dr. és Lust Ferenc dr. lesznek az orvosok.

— **Tolnay Kornél, a Máv. elnökgazdátja Aradon.** Ma reggel Aradra érkezett Tolnay Kornél az államvasutak elnökgazdátja, aki első ízben tett hivatalos látogatást Aradon, mióta az államvasutak vezetőjeül a király kinevezte. Az elnök a délelőtti folyamán hivatalvizsgálatot tartott az aradi üzletvezetőségben, ahol a tapasztaltak felett a legőszintébb megelégedésének adott kifejezést Just Ferenc helyettes üzletvezető előtt. Urbán Iván báró főispánt, Varjassy Lajos polgármestert, Fábry Sándor drt, az Acsev. vezérigazgatóját és Zerkovitz Rudolfot, a Hegyaljai villamos vasút vezérigazgatóját látogatta meg.

— **Híradás orosz fogságból.** Ermes Rudolf 18 éves aradi fiatalember, a múlt évben az első mozgósítási parancs kiadásakor önként jelentkezett katonának és a 33-asok egyik mentescapájában őszel az északi harctérre került. Hozzájártozói október óta nem kaptak hírt a fiatal katonáról, most júniusban értesítette őket tudakozódásukra a Vörös Kereszt hadifogolyirodája, hogy Ermes Rudolf Omszkban hadifogoly. A fogságba került aradi katonától ma érkezett az első levél. Ebben Ermes azt adja hírül, hogy időközben Kiriow városba szállították és ott egészségesen, nagyobb baj nélkül megvan, csak haza vágyódik.

— **Világostól — Varsóig.** Tavaiv augusztus 13-án a világosi fegyverletétel évfordulójáról megemlékezőknek még csak csendes reménység volt, ami ma már, Isten segítségével, diadalmassá váltság. Ma hatvanhat éve a magyar honvédsereg Világosnál letette a fegyvert az oroszok előtt s Paskievics herceg gögösen jelentette a cárnak: Magyarország feiséged lábai előtt tekszik. Ma pedig Varsó a magyar honvédsereg szövetségeseinek hódol s az orosz területen győzelmesen előnyomuló magyar honvédsereg jelentheti Magyarországot királyának:

— **Lengyelország feitámadt és feiséged előtt áll hódolva!**

Két nappal a világosi fegyverletétel évfordulója előtt jelent meg a lengyel nemzeti bizottság kiáltványa, melyben bejelenti hadseregeink oroszországi diadalainak következménye gyanánt, hogy a lengyeltség tudni sem akar többé Oroszországról, a művelt Nyugathoz csatlakozik szívvel-leléssel s küzdeni kíván maga is az orosz elnyomás alól leendő felszabadulásáért. A magyar és a lengyel 1849-ben együtt küzdöttek Magyarorszáért; most ismét együtt küzdenek Lengyelorszáért. Világostól hős tábornokaink tisztek később életükkel, mert hitték annak, aki az oroszokkal az alkudozásokat kezdte és vezette, az egyetlen ma is élő 48-as honvéd tábornoknak. Ma tábornokaink a futó orosz hadak hátára írják föl, hogy eljöttek megfizetni az orosz kétszínűségért, eljöttek tisztni Világostól — Varsóig.

— **Zarándmegye pénzesládája a kulturpalotában.** Fábrián Lajos dr. kuriai bíró törvényszéki elnök értékes tárgyhoz jutatta a kulturpalotában levő városi muzeumot. Az aradi törvényszék elnöke felhívta a kulturpalota igazgatójának figyelmét arra, hogy az aradi törvényszék birtokában van a régi Zaránd vármegye pénzesládája, amely szerkezetével és kiállításával a régi lakatos ipar remeke. A kulturpalota igazgatója ezután, hivatalosan átirat és kérte az értékes láda átengedését. Az igazságügyminiszter Fábrián Lajos kuriai bíró felterjesztésére megengedte, hogy a pénzesládát a városi muzeumban helyezték el és a több mázsa súlyu hatalmas vasládát már át is szállították a törvényszékre a kulturpalotába. Arad városának szintén megvan a régi bősziörzavas vas pénzesládája, amelyet most a Wertheim-azekrények világában természetesen nem használnak. A kulturpalota igazgatója ezt a ládát is elkérte a városi muzeum számára, azonban ez a kérés még nem nyert elintéztést, de hihető, hogy Zaránd-megye vasládája mellé oda kerül pendantnak Arad város régi pénzesládája is.

— **Kitüntetett aradi géppuskás tiszt.** A király Codarcea Sabint a 33-ik gyalogezred hadnagyát az ellenséggel szemben teljesített vitéz magatartásáért a signum laudissal tüntette ki. Codarcea, mint egyik gépfegyverosztály parancsnoka az északi harctéren teljesít szolgálatot. Pár nap előtt az Aradi Közlöny közölte azt a harctéri levelet, amely beszámolt arról, hogy Codarcea parancsnoksága alatt levő osztag altisztjei egy eredményes ütközet után a harctéren megkapták kitüntetésüket. Ezért a haditényért kapott kitüntetést most Codarcea hadnagy is.

— **Megsebesült kórházvezető urinó.** A világháború — mint köz tudomásu dolog — nemcsak a harctéren hazáért és királyért küzdő hőseink sorából ragadja áldozatait, de az ottan megsebesültek ápolása körül buzgólkodók is áldozatul esnek nem ritka esetekben ezen önfeláldozó nemes szolgálatuknak. Csak nemrégén kísértük utolsó útjára a gyermekkórház jeles nagyképzetiségű igazgató orvosát, aki egy műtét alkalmából fertőzve meg önmagát, belchalt vérmegezésbe, azt megelőzőleg pedig, amidőn a kiütéses hagymáz lépett fel óriási ijedelmére a város lakosságának, Singer János dr. orvost ragadta el áldásos működéséből, nemrégén a város két legkedveltebb orvosa forgott fertőzés következtében életveszélyben ugyancsak a sebesült hőseinken teljesített műtét alkalmából szerzett fertőzés következtében s mint a hírlapokból olvassuk, az ország más vidékein és városokban hasonló esetek elég sűrűn fordulnak elő. Tegnap ily önfeláldozó működése közben a helybeli u. n. Ferenc-téri kórházban történt szerencsétlenség. Ugyanis a kórház nemeslelkű, a háború kitörése óta sebesült katonáink ápolása körül odaadó, fárdságot nem ismerő, egészségét, sőt életét ezen nemes célnak szentelt vezetőnöje, özv. zombori Rónay Jánosné a sebesültek fürdőjének fűtőköszülékének felrobbanása következtében majd áldozatul esett, de hála az isteni gondviselés kegyességének, kisebb sebesülésekkel menekült meg a katasztrófális kimenetelű szerencsétlenségtől és folytathatja emberbaráti nemes működését.

— **Harctérre szökött aradi fiú.** Pár nappal ezelőtt egy aradi család bejelentette a rendőrségnek, hogy a legfiatalabbik tagja, egy tizenéves fiú eltűnt és a bizonyítékok arra mutatnak, hogy megszökött a szülei háztól. A fiú egyik aradi divatárú üzletben volt tanuló. Kevéssel ezelőtt egyik barátja a fővárosba utazott, ahol a katonai parancsnokságnál szolgálatra jelentkezett. A fiatalember csak segédszolgálatra vették fel és egy kerékpáros csapatba osztották be. Azóta többször írt barátjának, hogy kövesse példáját. A fiú otthon elmondta, hogy ő is szeretne a harctérre menni, de szülei hallani sem akartak erről. Ezek után elhatározta, hogy meg fog szökni hazulról. El hét elején a fiú, apjának pár ruhájával és egy kevés pénzzel eltűnt Aradról. A rendőrség a bejelentés után táviratilag értesítette az esetről a fővárosi rendőrséget. Másnap már megjött a válasz, hogy a fiút, aki időközben bejutott a katonák társaságába és javában készült a harctérre, letartóztatták. A szülők kérelmére a kalandokra vágyó fiút a napokban visszakísérik Aradra.

— **Tankóczi főkapitányt a vesztegetési ügyekben is felmentették.** Budapestről jelentik: A budapesti büntető törvényszék a három rendbeli megvesztegetéssel vádolt szatmári rendőrfőkapitányt, Tankóczi Gyulát felmentette a vád alól. Tankóczi, mint ismeretes, a múlt hetekben a szatmári törvényszék, amely előtt hivatali sikkasztással vádolva állt, szintén fölmentette.

— **Halálozás.** Kohn Lipót tekintélyes belföld kereskedő meghalt. Az elhunytban Fuchs Ignác az aradi Neuman-gyár irodafőnöke és Fuchs Arnold a cég iroda-főnökhelyettese sógorokat gyászolják.

— Az aradi és vármegyei telefon szabaddá tétele. Érdekes ügyben intézett ma átiratot az aradi kereskedelmi és iparkamara a nagyváradi posta- és távirda igazgatóságához. A háború következtében — írja a felterjesztés — az ország egész területén rövidebb-hosszabb ideig szűntelt a helyközi telefonforgalom és interurban telefonbeszélgetések tudvalóvól még most is csak egyes kivételes esetekben bonyolíthatók le a magánfelek részéről. Arad város és az egész vármegye 1914. augusztus elején óta teljesen kirekesztve áll ugy az interurban, mint az ugynevezett törvényhatósági telefon-forgalomból. Hogy milyen nehézségeket okoz ez a körülmény a kereskedői és ipari életben, hogy mennyire megbénítja ez a város és a vármegye mindig eleven gazdasági tevékenységét s hogy a hivatali és társadalmi munkára milyen bilincseket rak ez a rendelkezés, azt bővebben fejtegetni teljesen felesleges. Am mindezekről eltekintve, a postakínostárnak is igen jelentékeny kárt okoz a telefonforgalomnak ez a dermedtsége. Arad városnak és Aradvármegyeének az országos és a törvényhatósági forgalomból való kizárását érthetetlennek és indokolatlannak tartjuk akkor, amidőn a m. kir. postavezérigazgató urnak f. évi június 15-én kiadott rendelete megengedi Jásznagykunszabolcs, Heves, Csongrád, Csanád, Békés, Bihar, Szabolcs, Hajdu, Szatmár, Kolozs és Szilágyvármegyékben a törvényhatósági telefonforgalom megnyitását. Hogy hadászati okok nem teszik szükségessé Aradmegyeének szélesebbkörű távbeszélő folyamathól való kirekesztését, az vitán felül áll, mert hiszen ha a mostani külpolitikai viszonyok megengedik Csanád-, Bihar-, Kolozsmegyeének a forgalomba való bekapcsolását, akkor Aradtól se vonható meg ez a jog. Tisztelettel kérjük, kegyeskedjék sürgős előterjesztést tenni a posta- és távirdai főigazgatóságnak a következőkre vonatkozóan: 1. Engedtesse meg, hogy Arad normális telefonösszeköttetésbe juthasson Budapesttel, illetve Bécessel. 2. Aradmegye egész területén nyissák meg a törvényhatósági távbeszélő forgalmat olyanformán, hogy a vármegye községei ne csak Araddal kapjanak összeköttetést, hanem mindama vármegyékkel, amelyekben június 15-én megnyitott a törvényhatósági távbeszélő forgalom.

— Alapítvány a megölt trónörökös párt emlékére. A magyarországi izr. hitközségek mozgalmát indítottak egy igen szép és nemes cél megvalósítása érdekében. Az ország zsidósága nagyobb alapítványt készül létesíteni az elhunyt Ferenc Ferdinánd trónörökös és Zsófia hercegnő emlékeztetésére. Az izraelita templomban ma este az istentisztelet közben Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi hitbeszédet tartott a mozgalom megindítása érdekében. Mogható szavakban emlékezett meg a főrabbi a háború első nagy fejedelmi áldozatairól, Ferenc Ferdinánd főherceg és Zsófia hercegnőéről. Közölte a hitközség tagjaival, hogy a magyar zsidóság a maga részéről egy nagyobb alapítványt óhajtott létesíteni a tragikus végű trónörökös párt emlékeztetésére a rokonságot gyámolító országos egyesüleinnél. Felhívta a főrabbi a hitközség tagjait, hogy kivétel nélkül mindnyájan, a zsidó szív melegével áldozzanak erre a nemes célra, mely olyan kötelezettség, amit még a legszegényebb embernek is teljesíteni kell. Megdöbbent a közönség a beszéd után, hogy szeretettel karolják fel az országos zsidóság mozgalmát. A hitközség vezetősége felkéri a tagokat, hogy az adományokat a hitközség irodájába küldjék be és azt hirlapilag fogják nyugtázni.

— Udvari hintó a három kitüntetéses szakaszvezetőnek. Budapestről jelentik: Zita főhercegnő, amikor tegnap délelőtt meglátogatta a Zita-kórházat, meglátott ott egy Gregorics nevű szakaszvezetőt, aki a harcokban már négy kitüntetést kapott. Ott díszlett Gregorics szakaszvezető mellett az arany vitézségi érem, az első s a második osztályú ezüst vitézségi érem s a bronzérem. A főhercegnő élénken érdeklődött a vitéz katona iránt s amikor visszatért a Várba, elbeszélte a trónörökösnek Gregorics négy kitüntetését. A trónörökös érdeklődését annyira felkeltette a vitéz katona, hogy ma reggel első dolga volt kiadni a parancsot, hogy vigyék fel hozzá a Várba a négyszázesen kitüntetett szakaszvezetőt. Délelőtt tíz órakor udvari hintó ment a szakaszvezetőért a kaszárnyába s felvitte a Várba, a trónörökös elé. — A trónörökös, mihielyt visszatért a rakosi gyakorlótérre megtartott szemléről, rögtön fogadta a vitéz szakaszvezetőt és sokáig barátságosan elbeszélgetett vele.

— Nincsenek csodák? De igenis vannak. Az egész háborús esztendőben egyebet se tettünk, minthogy biztunk a csodákban. És mert biztunk bennük, meg is történtek. Ki merne volna binni, hogy valaha lesznek aradi emberek, akik 1915. augusztus havában már gondoskodni fognak egy évi liszt szükségletükről. Aradi emberek, akik egy évig márol holnapra sem tudták lisztet jutni, most sietnek a Sas malom-há és egy egész esztendőre, két hónapra előleg ellenében elvettetik a liszt gondját. Nem csoda ez? Nem! Csodák nincsenek, csak igazságok vannak, amelyek előbb-utóbb érvényesülni akarnak és tudnak. Ilyen igazság, hogy a Sas malom liszt ellátási módszere a legszélesebb rétegek igényeit előgiti ki és mert a nagy tömegesen épült fel, azért frappáns, nagy a sikere. Mindenkinél, kivétel nélkül, gazdagnak és szegénynek a mindennapi kenyerét biztosítja, egyszerű, olcsó és becsülettel eszközökkel. Megkapta a közönség érdeklődését és elemi erővel ragadja magával. A közönség azért honorálja a Sas malom akcióját, mert végre látja, hogy van egy okos vállalat, amely azt mondja, hogy ő azzal akar jó üzletet csinálni, hogy a közönségnek a pénzért azt adja, amit az kíván. Aki akár a Nagy Farkas cégnél, akár a Fejér Gyula vagy Lázár Gyula üzletében előjegyez, meggyőződik arról, hogy csoda ide, csoda oda, ő kapja egész esztendőre át a legjobb lisztet.

— A 43–50 éves tisztek és altisztek. A hivatalos lap mai száma közli a honvédelmi miniszter korrondatát a 43–50 éves volt tisztek és altisztek rangja tárgyában. A tiszteknek és altiszteknek — mint már megírtuk — tojagadni kell, hogy előjegyzésbe vétessenek, míg az altisztekre nézve a következőket mondja a korrondat: tegőközésként közölte, hogy a volt altisztek (beleértve azon volt egyévi önkénteseket is, kik a tartózkodás tiszti vizsgátnak idején nem tettek le), szolgálattételre való bevonulásuk után előjáró parancsnokságuk javallata alapján népfelkeltő hadapredikát a szűkséghez képest kinevezhetők, ha aranyonbeli altiszti minőségben teljesítendő szolgálataik alatt szakszparancsnokká való alkalmasságukat és kitűnő érdemeiket bebizonyították.

— Jólékony hangverseny Vínán. A vínai ifjúság a „Vöröskereszt” vérankezelés alatt augusztus hó 19-án rendezendő hangversenyt tart a háborúban megvakult katonák javára. Belépti díj felnőtteknek 1 korona, gyermekeknek 50 fillér. — A hangverseny másora a következő: Molnár József: A vitéz katona, szavallja Farkas Vilmos. Keller Béla: Orfónai nyitány. 4 kézre; Keller János, kíséri ifj. Bayer F. Szentpál: Le Muguet. Schottisch. Zongorán előadja gróf György Marietta. Playl H.: Szonáta. Hegedűn előadja ifj. Bukovics Sándor, kíséri ifj. Bayer. Magyar népdalok. Csallón játsza Smarda Emj. Kíséri Bivalló Lipót. Gabányi Árpád: A föld és népek. humoros felolvasás. Előadja Kornis Ernő. Maras: Dupit. Hegedűn játsza Romy Ilonka, kíséri ifj. Bayer. Jansen: Szonáta. Csallón játsza Keller László, zongorán Keller János. Kirsch T.: Les deux Gracienas. 4. kézen játszik Simonfai Ida és Klémánna Ilma. Gábor András: A kozák, Sz-

vall. Simonfai Ilonka. Playl H.: Duett I. és II. Két hegedűn játszik ifj. Klémán Sándor és Kornis Pál. Burgmüller F.: La corbeille de roses. Zongorán előadja Simonfai Ida. Mendelssohn: Frühlingslied. Hegedűn előadja Klémán Sándor, zongorán kíséri ifj. Bayer F. Liszt Ferenc: II. Rapsódia. Zongorán előadja Bayer Bösko. Hymnus. Belekli a közönség.

— Az első női segédjegyző. Bihar megyében a jegyzői hivatalokban nagy a munkaerőhiány. Az arra hivatottak mind ott harcolnak a dícsőség mezején. Idehaza azonban nem szabad fennakadni az élet rendes menetének. A hiányzó munkaerők helyét a mezőn a nők töltik be. És ahogy ott megtudnak felelni feladatoknak, úgy kezdenek most a közigazgatás nagy műhelyében is tért hódítani és helyettesíteni a férfiakat. Eddig már sok esetben bizonyították be a hölgyek, hogy kitűnő munkaerők, de ezidőig még mint közigazgatási tisztviselők, előadók nem szerepeltek. Most aztán ezen a téren is megjelent az első fecske, az első női segédjegyző. Bihar megyében a tenkei járás kiházai körjegyzőségében üresedett meg a segédjegyzői állás és mert arra alkalmas férfi nem jelentkezett, a főszolgabíró Szabó Margitot helyettesítette. A női segédjegyző kereskedelmi végzett és eddig nagyszerűen töltötte be hivatalát. A főszolgabíró tegnap bejelentette az esetet az alispánnak és kérte a helyettesítéssel járó fizetés kintalását.

— Felhívjuk a tanuló ifjúság figyelmét a szűnődő alkalmából Kerpel László 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

— Irógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat méltányos áron vesz Kerpel László könyvkereskedése. 193

— Az „Aradi Közlöny” egyes példányai Budapesten kaphatók Breuer Nővérek dohánytörszédjében VI., Teréz-körut 54.

Megszökött elnök és vezérigazgató.

(A Generali olasz vezetői Itáliában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 13.

A Triesszi Alta!ános Biztosító Társaság elnöke, Basso és vezérigazgatója, Morpurgo, még a háború kitörése előtt megszököttek Triessziből. Tulajdonképpen csak a háború kitörésével került nyilvánosságra, hogy mindketten buzdó támogatói voltak az irredentista mozgalomnak s az osztrák kormány mégis bámulatos elnézést tanusított irántuk.

Basso a Generali szétválását tervezte oly módon, hogy az olasz üzletek kiszakításával Rómában külön társaságot alapít, természetesen a megfelelő üzleti tőkék és tartalékoknak az új társaság részére való kihatásával. Erről a tervről a római Giornale d'Italia még februárban hírt adott, de úgy látszik, hogy a közlemény sokkal kisebb feltűnést keltett, mintsem Basso ur várta, mert március 5-én egy meglehetősen körmögfont nyilatkozatban megcáfolta a hírt. Megcáfolta pedig annak dacára, hogy a központi igazgatóság tényleg hozott egy olyan határozatot, mely szerint az olasz tűz-üzletet külön választják s azt egy Olaszországban létesítendő új társaságra ruházzák. A viszonyok alakulása folytán persze nem volt tanácsos a terv apaságát vállalni és így a kétségtelen bizonyítékok dacára jónak látta ezt Basso ur egyszerűen letagadni.

Egy másik eset már közvetlenül érdekel. Tudvalevő, hogy a Generali magyar igazgatósága hazánk egyik legszebb és legértékesebb üzleti organizációját teremtette meg évtizedek hosszú sora óta. Tevékenysége nemcsak a biztosítás minden ágazatának felkarolására, hanem különösen hitelintézeteknek igen széles és fontos körre terjedt ki. Ez a tevékenység természetesen nagy hasznára vált gazda-

sági életünknek, mert hiszen az a sok száz millió korona, mely biztosítási díjak fejében befolyt, tulajdonképp az országban maradt, hogy lendítő erővel hasson a termelésre és üzleti vállalkozásra. Ez a valóban nagyszabású üzleti levékenység, mely könnyen érthetőleg jelentékeny tőkét vont el az elnök közvetlen intézkedése alól, semmiképp sem tetszett Besso urnak, úgy, hogy a leghatározottabb formában hallatszott hír, hogy az itteni igazgatóság hatáskörét erősen meg akarja nyírni.

Szándékainak azonban útját állta a háboru kitörése s főleg a Triesztból való — bizonyára nem ok nélkül történt — gyors távozás. Értesülésünk szerint most Besso Velencében tartózkodik, Morpurgo pedig Turinban.

Az eddig elmondott részletek kétségkívül igen érdekesek ugyan, de őszintén megvalljuk, hogy még sem irtuk volna meg, mert hiszen mindez legnagyobb részben egy magántársaság belső ügyeire vonatkozik. Legfeljebb ott kezdett volna a helyzet közérdekű lenni, ha a háboru után felmerülhetett volna az az elképzelhetetlen eshetőség, hogy ez a két ur szó nélkül vissza akar térni csufosan elhagyott hivatalkájukba. Mindaddig erről persze nincsen szó.

Az a körülmény azonban, mely az itt elmondottaknak aktualitást és jelentőséget ad, az, hogy értesülésünk szerint úgy Besso, mint Morpurgo urak időnként Svájcba rándulnak át, hogy ott a Generali helyükön maradt vezető embereivel a társaság ügyeinek irányításáról tárgyaljanak. Ezen a ponton már nem ismerhetünk sem elnézést, sem pedig kiméleteket, mert milliárdnyi vagyon kezeléséről van szó, melybe két, nyilvánvalóan ellenséges érdektű állampolgár folyik be ilyen módon döntően. Ezt az állapotot egy pillanatra sem szabad túlnézni, ezért feltétlenül kíváncsiak tartunk, ha ezen körülményre az osztrák kormány figyelmét felhívhatjuk, mert ha az itt elmondott eset ismétlődne, pillanatra sem szabad habozni kormánybiztos kirendelésével.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém

IRALODONT

70 Fillér

1880

NYILTTER.

Özv. Kohn Lipótné szül. Fuchs Helén, valamint gyermekei Ella és Béla és az összes rokonság nevében mély fájdalommal közli, hogy szeretett jó férje, a legjobb apa és rokon

Kohn Lipót

családjának és a munkának szentelt élete 62 ik évében f. hó 13-án jobblétre szenderült.

Kihűlt tetemét vasárnap f. hó 15-én délelőlt fogjuk a béli iz. temetőben u'olsó nyírára kísélni.

Aldás emlékére, béke poraira!

Bél, 1915. augusztus 13-án. 2958

Értesítés.

Kieszközlők törlesztéses kölcsönökét földekre

60 évre 5-8% annuitás 92 árfolyam

50 " 6-30 " 95 "

85 " 6-80 " 95 "

kifizetéssel, azon-ali lebonyolítás mellett.

Szücs F. Vilmos

a nagyszabedni Földhitelintézet képviselője

Arad, Karolina-utca 8. 2959

Nyomtatványok

osinos kivitelben készülnek az Arad nyomda részvénytársaság nyomdájában.

* Az ezen rovat alatt közlöttéért nem vállalunk felelősséget.

Steiner és Goldschmidt

a Hadi Termény Részvénytársaság megbízottjai

vásárolnak

a Hadi Termény Részvénytársaság részére

idei termésű

buzát, zabot és árpát

Bővebbet:

Steiner Ferenc

Arad, Erzsébet királyné-körut 20.

Goldschmidt Sándor

Arad, Weitzer János-utca

(Minorita-palota.)

Kristály cukor

kicsinyben és nagyban kapható mártól kezdve.

Rizs árpakása, gazdasági fehér és füstölt szalonna, friss prima disznózsir, orosz foglyok részére való tea.

Ezen cikkek kicsinyben és nagyban, legolcsóbb árak mellett beszerezhető

Dürr Gusztáv

cégnél Arad, a városházzal szemben.

Telefon 118.

Udító, Egészséges, Olcsó
a Citrász-por.

Egy-egy adagból, egy pohár vízben feloldva, a legkellemesebb

limonádét

készíthetjük. Ara: adagonként 10 fillér, 12 adag 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficálja, utóíze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hintőpor segítségével. Szárít! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utasítással 1 korona.

Peppo-hintőpor ára utasítással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

A szépségápolás titka a használandó szépitőszerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arcporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

FIGYELEM!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

Felhívjuk az ipari és gazdasági munkásoknak b. figyelmét, a mi kizárólagos szabadalmazott munkás öltönyeinkre és köpönyeinkre. Elsorolhatatlan amerikai munkával, zsebekkel, álló és lehajtott gallérral ellátva, „Pretória” nagyságban. — Kizárólag csak a feltalálónál

Szántó Mór és Társa férfi, fiu és gyermek ruha telepén kapható ARAD, színház-épület, földszint és emelet. —: —: —:

Ugyinté flóktelepeink: Miskolc, Sátorajauhely, Szatmár, Máramarossziget, Osd, Salgótarján, Roxnyó és stb. — Utánzástól óvakodjunk. Szigorúan szabott ára az öltönynek és kabátnak darabonként 8 kor. — Mintákat bárhová bérmentve küldünk. 2787

332. alapítv. biz. sz.

Pályázati hirdetmény.

A néh. Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltóságu m. kir. Belügyminister ur által 36383—1912. sz. a. jóváhagyott alapító levél 8. §. A) csoport 6. pontja alatt megjelölt és ipari szerszámok s előállítás módok feltalálásának díjakkal való jutalmazására szolgáló 1000 (egyezer) koronából kiosztandó segélyeknek elnyerése iránt nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak ipari szerszámok és előállítás módok, valamint ezek javításának feltalálói, amennyiben Aradon bírnak állandó lakással.

A pályázati kérvények f. évi szeptember hó 4-ig bezárólag városunk polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez nyújthatók be.

A segélyt kérvényezők tartoznak aradi lakos voltukat igazolni, továbbá a találmányt megfelelő minta, illetve az előállítás módját szavatós műszaki leírás alakjában a pályázati kérvénnyel egyidejűleg aláírt alapítványi bizottsághoz bemutatni s a bizottság kívánságára a találmányt szemléltethetjük is ismertetni.

Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottság 1915. évi július hó 21-én.

Az „Orsovai halhoz.”
Legnagyobb halkivittel.

Luttwák József

déligyümölcs és magyar termények kivitele

Asztalos Sándor-utca 8. szám
(volt Spielmann-ház) saját háza.

Ajánlok I. rendű burgonyát, paradicsomot, salátát és kovászos ugorkát, almát, kocsirakományban a legolcsóbb napi árban, ly rakományok teherárúként szállítatnak biztosított határidővel. — Kisebb mennyiségben gyorsárúként 25 kg. feltűli csomagolásokban. Urasági görög dinnye üzletében naponta kapható. Kívánatra árjegyzéket küldök.

221 Tisztelettel
Luttwák József,
törv. bej. cég.

1886—1915.

Hirdetmény.

Az utóbbi időben a közönség köréből sürűn merültek fel oly értelmű panaszok, melyek szerint a bérkocsitulajdonosok a megrendelt fuvar azon a címen, hogy korábban váltott fuvarjuk van, megtagadják.

A bérkocsi szabályrendelet 43. §-a szerint köteles minden bérkocsi magánál egy könyvecskét tartani oly célból, hogy a bérkocsit megrendelő a megrendelés helyét és idejét bejegyezhesse, s ezen könyvet köteles a megrendelőnek átadni, hogy az a bejegyzést eszközölhesse.

Hogy tehát azon bérkocsisok ellen, a kik a fuvar indokolatlanul megtagadják, a hatáskörömben álló legszigorúbb megtorló eljárást alkalmazhassam, de a saját érdekében is felhívom a város közönségét, hogy a fuvar megrendelésénél a megrendelés helyét és idejét a bérkocsisnál lévő könyvecskébe jegyezze fel, a fuvar megtagadása vagy vállalt fuvarra való hivatkozás esetén pedig a bérkocsistól az előjegyzési könyv felmutatását követelje meg, tapasztalt visszaélés esetén pedig a kihágási eljárás megindítása végett szóval, vagy írásban egyszeri levelezőlapon akár hivatalomnál, akár a legközelebbi rendőrszeménél a panaszt tegye meg.

Arad, 1915. augusztus 8.

Green, főkapitány.

Burgonya

waggontételenként
és mázsánként kapható

Kalmár Endre
Asztalos- és Chorin-u. sarok.

Telefon 670. 2817

329. alapítv. biz. sz.

Pályázati hirdetmény.

A néh. Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagym. m. kir. Belügyminister ur által 36383/1912. szám alatt jóváhagyott alapító levél 8-ik §. A) csoport 8-ik pontja alatt megjelölt 2600 (kettőezerhat-száz) korona segély összegből létesített hat egyenként 400 (négy-száz) koronás ipariskolai vagy technikai szakintézet látogatására szolgáló segélyösszeg elnyerése iránt ezen-nel nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak oly vagyontalan aradi polgár fiu gyermekek, kik egyrészt ipariskolát, vagy technikai szakintézetet szándékoznak látogatni, másrészt ipari és technikai képzésük tökéletesítése érdekében tanulmányi utazásokat szándékoznak tenni.

A pályázati kérvények f. évi szeptember hó 4-ig bezárólag városunk polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez adandók be.

A kérvényezők tartoznak igazolni:

a) hogy aradi lakos szülőktől származnak, nem lévén különbséget, hogy a szülők élnek-e, vagy meghaltak.

b) hogy ury maguk, mint szülők amennyiben élnek vagyontalanok.

c) hogy kedvező iparúzó, vagy kedvező ipari munkások.

d) kötelesek kérvényükben megjelölni, hogy mely iskolában, gyárban, vagy műhelyben óhajtják képzettségüket tökéletesbítenni s igazolni hogy felvételük a megjelölt helyen biztosítva van.

e) kötelesek az előképzettségüket igazoló bizonyítványt továbbá

f) születési bizonyítványt

g) erkölcsi bizonyítványt bemutatni.

h) kötelesek kérvényükben kijelenteni, hogy tanulmányaik befejezése után ipari tevékenységüket Magyarország területén fogják folytatni.

A fenti segélyek elnyerése után a segélyezettek kötelesek iskolai

vagy, munkaadói bizonyítvánnyal igazolni, hogy tanulmányaikat tényleg megkezdtek, folytatják és kötelesek tanulmányaikról, s tapasztalataikról a Weitzer János alapítványi bizottságnak jelentést tenni.

Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottság 1915. évi július hó 21.

Árlejtési hirdetmény.

A fürj-utcai 120 ágyas kórház élelmezésére árlejtés hirdettetik.

Ajánlattevők bővebbet a szükségstartalék-kórház központjában (Weitzer János-utcai) megtudhatnak.

2936

K. u. k. Not-Reservehospital
in Arad.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilator.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aro, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélküli pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád

gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapítatott 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések után 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ELLÁTÁS.

Internat Welsweiler

IX., Nussdorferstrasse 10/12.

Familienheim für studierende junge Mädchen. Jeder Komfort, günstige Lage. In Verbindung mit allen Schultypen. Beste Referenzen. 2941

Uri háznál

ebéd és vacsora koszt/ kapható hetven koronáért Wesselényi-utca 9. szám. 2914

Egy alsó osztályú

jó családból való gimnázista fiú teljes ellátásra felvétetik intelligens írt. családnál, hol egy ugyanily osztályú fiú már van. Cím a kiadóhivatalban. 2948

ALKALMAZÁST KERES.

Egy intelligens

leány, elárúsitónál állást keres azonnali belépésre. Címek a kiadóhivatalba kéretnek. 2950

ALKALMAZÁST NYER.

Egy

fiatal és egy idősebb fűszer- és csemege kereskedő segédet, azonnali belépésre keresek. Babcsányi Ferencné, Temesváron. 2924

4 középiskolát

végzett fiatalember, kezdő fizetéssel gyakornoknak felvétetik. Ajánlatok „Török” jellegre, a kiadóhivatalba kéretnek. 2952

Több intelligens fiú

tanulónak és egy intelligens jól számolni tudó leány jobb munkára, nagyobb fizetéssel felvétetik. János Dobozgyárban. 2907

Hengerkezelő

értő molnárt keresek azonnali belépésre. Cím Samu, Simonyi-utca 7. szám. 2899

Hadmentes segédet

keresünk azonnali belépésre vegyes-áru üzletünkbe ki puhafa szakmában némi jártassággal bíró előnyben részesül Tausaig C. és Társa Kápolnás. 2944

INGATLAN.

Közép-utca 25/a. sz.

jól jövedelmező ház, előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet az Aradi Kereskedelmi Banknál. 2928

VÉTEL ÉS ELADÁS.

16-os vadászfegyvert

keresek megvételre. Címeket a kiadóhivatalba kérek. 2951

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésben, Szabadság-tér. 781

Vadonatu

tisztít boknyerag teljes felszereléssel eladó. Bővebbet Reusz, Boros Beni-tér 12. 2926

Hordók kaphatók

Apateleken 700 literesek, Unterstein Péternél. 2945

KÜLÖNFÉLE.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételtek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Szölő.

Teljesen érett muskotály csemege-szölő kapható 5 kg kosaranként, bérmentve, 6 korona árban 2799

Palkó Lázár

szőlőgazdaságában, Pankota.

8918--1915. pm.

Hirdetmény.

Felbívom az Aradváros területén lakó mindazon volt katonákat, kik a katonaságtól mint rokkantok lettek elbocsátva, s rokkantságuk mérve valamely foglalkozás üzemét megengedi, hogy amennyiben megélhetésük biztosítása végett valamely kereset folytatására képtelenek, s eddig még foglalkozást nem nyertek, összeírás, illetve keresethez juttatás céljából az aradvárosi rokkant felekezeti hivatalban (Városháza polgármesteri hivatal) jelentkezzenek.

Varjassy, polgármester.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Benzonit

motor üzeméhez beszerezhető

Kovács Soma és Társa
gép- és műszaki üzletében
Arad. 2937

Görögdinnye

vérpiros uradalmi, ugyisint szép érett piros paradicsom, valamint elsőrendű mákai veres- és fehérgymák kicsinyben és nagyban, úgy helyben mint vidékre, legolcsóbb napi árak mellett szállít

Káli Ferenc

zöldség- és gyümölcskereskedő Arad, Asztalos Sándor-utca 5. — Vidéki megrendeléseket aznap elszállít. 2934

Szölő-rothadás

megakadályozására, valamint a fűrt peronospora és lisztharmat által megfertőzött fűrtbetegségek visszafejlesztésére, ajánljuk kitűnőnek bizonyult

Antisporin

védőszerünket. — 1 adag 100 liter vízhez 2 korona.

Vojtek és Weisz

drogeria Aradon. 2912

Andrássy-tér 8. számú

házaan egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohánytözsédnek alkalmas — azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában József főherceg-ut 22.

Költözködők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

ZSIR

prima, egészséges idei:

Szalonna

napi árban kapható

Kalmár Endrénél

Arad, Asztalos Sándor- és
Chorin-utca sarok. 2589

670. Telefon szám 670.

827—1915. alapítv. b. sz.

Pályázati hirdetmény.

A néh. Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltóságu m. kir. Belügyminiszter ur által 36988—1912 szám alatt jóváhagyott alapító levél 8. §. A) csoport 1. pontja alatt felvett 5000 (öt ezer) koronából kiosztandó segélyek elnyerése iránt ezennel nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak oly önhibájukon kívül szükségbe jutott aradi kisiparosok, akik nyilvános, vagy társadalmi alapokból segélyben nem részesülnek.

A pályázati kérvények f. évi szeptember hó 4-ig bezárólag városunk polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez adandók be.

A segélyt kérelmezők tartoznak a kérvényekhez:

1. születési bizonyítványt,
2. erkölcsi bizonyítványt,
3. illetőségi bizonyítványt csatolni és 4. igazolni, hogy a pályázati kérvény benyújtását megelőzőleg Aradon legalább 10 (tíz) éven keresztül önálló ipart folytattak.

Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottság, 1915. évi július hó 21 én.